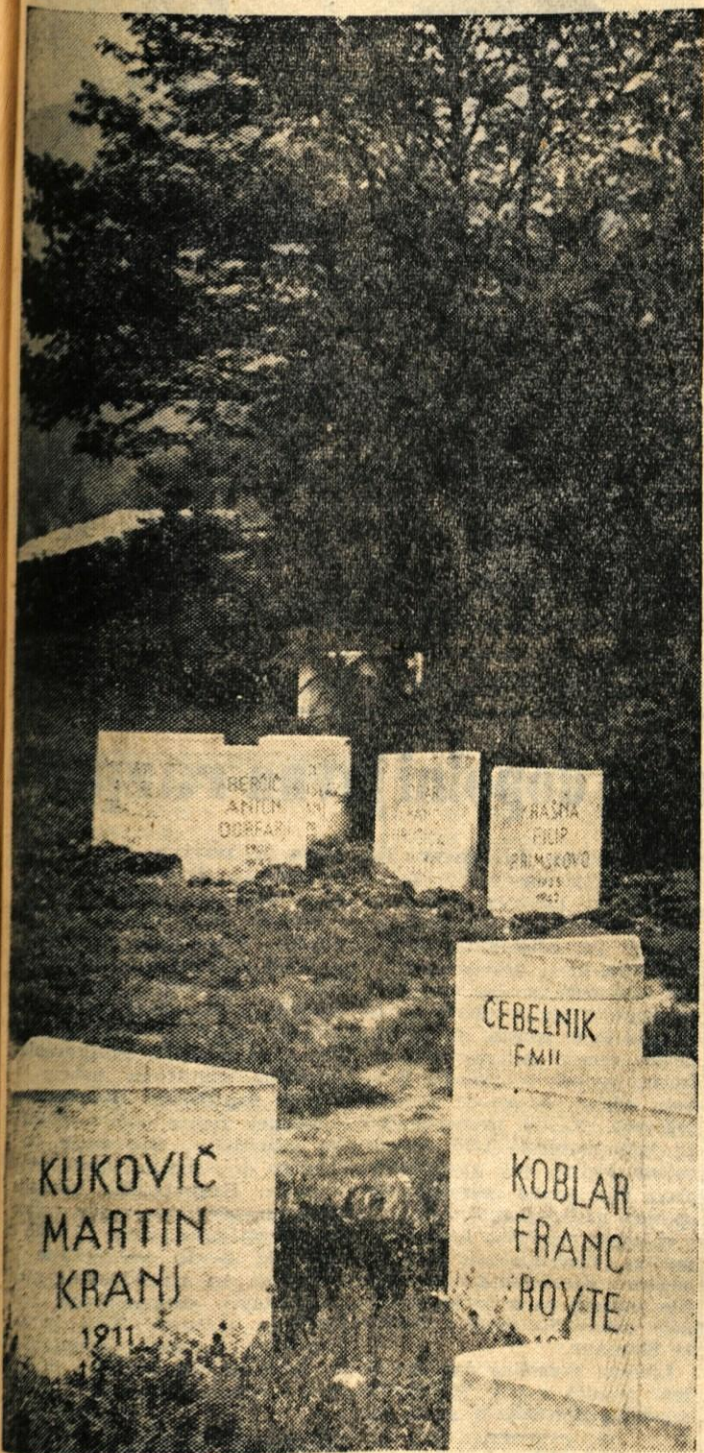

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Ob prvem novembru

Prvi november! Dan, ki ga posvečamo tistim, ki jih ni več, ki so se že poslovili od nas in od življenja. To je dan mrtvih.

Ni svetlobe brez sence, ni radosti brez žalosti in ni življenja brez smrti. S tem smo se ljudje že zdavnaj sprijaznili. Toda že od nekdaj nas je huje prizadejala in pretresla nasilna smrt, smrt, ki pretrga življenje sredi največjega poleta, sredi najlepših upov. In najstrašnejše so bile vedno vojne.

Zadnja vojna (da bi le bila za zmeraj zadnja!) je bila še strašnejša. Branitelji pravice in svobode niso padali samo po strelskih jarkih kot nekoč, marveč tudi v okovih, v lastnih hišah. Z njimi so umirali in padali tudi otroci, žene, starci... Padali so talci, gorele so vasi, prepovedana je bila slovenska beseda in plemenita misel o svobodi. Grozila je najstrašnejša smrt — smrt svobode in napredka, smrt celotnih narodov.

In tej smrti smo se uprli. Padali so junaki. Pet tisoč sedemsto trinaest jih je izkrevavalo na Gorenjskem... Smrt je bila strašna!

Danes nam o tem govorijo mnogi spomeniki, plošče in obeležja od Begunj in Drage pa vse preko Hrušice, Pokljuke in Jelovice do Smlednika. Toda največji spomenik je življenje, življenje nas ostalih, življenje novega rodu, hoteče po lepšem in boljšem in sovraštvo do nasilja in vojne. Bele krizanteme na grobovih teh mrtvih nam dajejo še večjo moč in pripravljenost, da ohranimo to, za kar so oni umirali. — K. Makuc

Doslednejši nadzor nad živilskimi delavci

Prihodnji ponedeljek bo konferenca okrajnih in občinskih sanitarnih inšpektorjev, na kateri bodo pregledali program dela za prihodnje leto, razen tega pa bodo obravnavali tudi problematiko pregledov delavcev živilske stroke.

Vsi delavci, ki na svojem delovnem mestu prihajajo v stik s hrano pri njenem prevozu, proizvodnji, prodaji ali kje drugje, morajo biti namreč na leto dvakrat zdravstveno pregledani. Rezultati obširne preiskave so vpisani v posebni izkaznici, ki jo morajo imeti delavci pri sebi, ko so v službi. Tako je sanitarnim

inšpektorjem omogočeno, da v vsakem času lahko ugotovijo, če so vsi, na katere se ti predpisi nanašajo, pravilno pregledani in če jim njihovo zdravstveno stanje dovoljuje opravljati delo v živilski stroki. Vse, ki jih zatečejo pri opravljanju dela brez iz-

kaznice, to je brez dokaza, da so sposobni za določeno službo, sanitarni inšpektorji lahko takoj odstranijo z delovnega mesta za toliko časa, da si preskrbijo ustrezno dokazilo.

(Nadaljevanje na 2. str.)

Danes prinašamo v posebni prilogi:
Osnutek nove ustave Socialistične republike Slovenije

Izvoz naših podjetij do konca septembra

Mnogo več kot lani

V devetih mesecih smo presegli lansko realizacijo

Do konca meseca septembra, kot kažejo podatki, so naša podjetja izvozila skupno za 7 milijonov 802.985 dolarjev vrednosti svojih izdelkov. To je znan uspeh naše industrije, saj smo v prvih devetih mesecih izvozili toliko kot lani v vsem letu.

Ti uspehi nas nikakor ne smejo uspavati. Potrebe po izvozu so letos še toliko večje in težnja po uravnovešenju bilance med izvozom in uvozom bi se morala vse bolj uveljavljati ne le v zveznem, ampak tudi v republiškem merilu, mar-

več tudi v okviru okraja, občin in tudi posameznih dejavnosti in podjetij. Zato je letošnji načrt izvoza povečan za 64 odstotkov v primerjavi z lanskim, tako da tudi uspehi v letošnjih prvih devetih mesecih pomenijo le 63,3

odstotka letošnjih predvidevanj postavljena so na višino preko 12 milijonov dolarjev vrednosti izvoza. V prihodnjem letu pa je predvideno novo povečanje izvoza za več kot 7 milijonov dolarjev oziroma na skupno vsoto 19 milijonov 436.099 dolarjev. Največji delež pri tem bo nosila industrija kranjske občine z okoli 7.100.000 dolarjev vrednosti. Sledijo industrija radovljiske občine z okroglo

4.300.000 dolarji, Jesenice s 3 milijoni 750.000, Trzin z 2.250.000 in Skofja Loka z nekaj manj kot 2 milijona dolarjev vrednosti izvoza v prihodnjem letu. Isti vrstni red po vrednosti izvoza je dosežen tudi v letošnjih prvih devetih mesecih.

Krivično bi bilo grajati ali hvalliti posamezne kolektive pri dosedanjih uspehih izvoza zgolj glede na suhe številke. Marsikje so namreč vzroki subjektivne narave (dodeljevanje deviznih kvot in tako dalje). Vendar bodo morali kolektivi kot celota preko svojih samoupravnih organov zagotoviti stalna pojasnila o izvozu in spremljati posamezne težave. Ob tem je najvažnejše — kvaliteta in cena izdelka. Tu pa mora sodelovati kolektiv kot celota.

Ne glede na razne okolnosti podatki kažejo, da sta s koncem septembra zelo dobre uspehe dosegla »Jelovica« v Skofji Loki in »Niko« v Zelenikah (saj sta dosegla že 81 odstotkov letošnjega plana izvoza). »Oljatica« v Briftu in »Standard« v Kranju, »Runo« v Trzinu in Lesna galanterija na Jesenicah so po zbranih podatkih že do konca septembra presegli svoje letne obveznosti. Tekstilna industrija v celoti je dosegla 53 odstotkov plana, čeprav je BPT v Trzinu presegla obveznost do konca septembra za (Nadaljevanje na 2. strani)

Z zasedanja Ljudske skupščine LRS

Osnutek ustave naj dopolni javna razprava

Ljudska skupščina je sprejela osnutek ustave Socialistične republike Slovenije

LJUBLJANA, 30. oktobra — Danes dopoldne ob 10. uri sta se sestala na skupni seji oba zbora Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije z eno samo točko dnevnega reda: poročilo komisije za pripravo osnutka nove ustave Socialistične republike Slovenije. Poročilo je prebral predsednik komisije tovariš MIHA MARINKO. Osnutek nove republiške ustave SRS je Ljudska skupščina LRS sprejela.

V okviru enotne ustavnosti, tj. napredka socialističnih in demokratskih odnosov med ljudmi kot

svobodnimi in enakopravnimi proizvajalci in ustvarjalci, omogoča vsestranski nacionalni razvoj slovenskega naroda kakor tudi njegove (nadaljevanje na 2. strani)

Ob razpravah o osnutku zvezne ustave

Ocena akcije:

solidno in načrtno

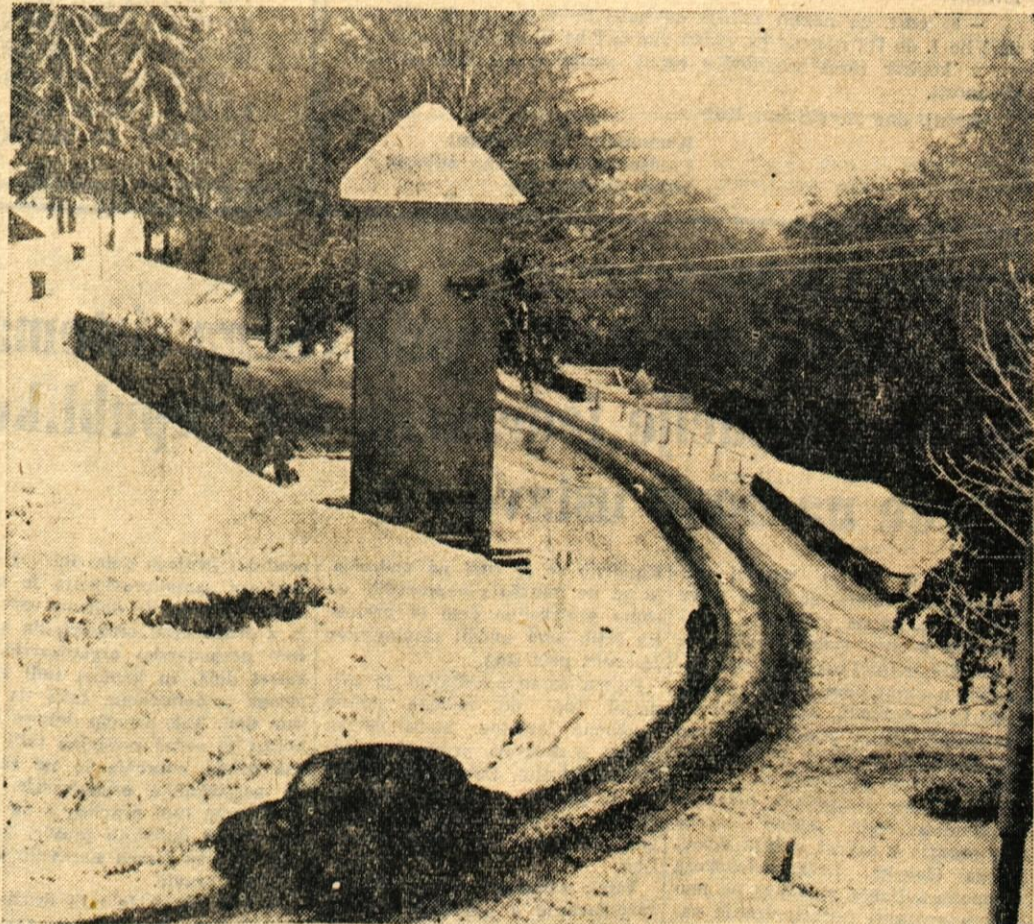
Ustavna komisija pri okrajnem odboru SZDL Kranj je ocenila dosedanje razprave o osnutku nove ustave in ugotovila, da so bile v glavnem uspešne in da se celotna akcija odvija po programu. Po političnih aktivnostih so razprave o osnutku zvezne ustave končane. Lahko trdimo, da so se povsod zelo skrbno pripravili, da so se politični aktivisti z osnutkom nove ustave dokaj dobro seznanili in da so pripravljeni za nadaljnje razprave in sicer z občani po terenu. Bili so seveda primeri, ko so ostale razprave preveč samo pri pojasnjevanju in mnogokrat niso v zadostni meri aktivirale prisotnih.

Komisija je mnenja, da bi bilo treba ob razpravah o ustavi z občani težiti, da bi prišlo njihovo mišljenje kar najbolj do izraza; potrebno bi bilo omogočiti široko obravnavo, ki bi naj bila kar se da sproščena. Dosedanje delo v zvezi z ustavo nas na žalost opozarja, da vladajo na terenu dolo-

čena zmožna mnenja, ki jih je treba nujno odpraviti in občanom pravilno pojasniti posamezna vprašanja.

V prihodnje naj bi razprave o osnutku nove ustave zajele najširši krog občanov, hkrati pa naj bi tudi ob analizi najrazličnejših vprašanj v podjetjih, ustanovah, stanovanjskih skupnostih itd. skušali razčlenjevati temelje nove ustave in razčiščevati določene nejasnosti. Posamezna strokovna društva so že imela uvodne razprave o osnutku, nekatera pa bodo še nadaljevala s poglobljenim študijem (zlasti pravniki). Poglobljeno razpravljanje o ustavi bi bilo sploh zelo zaželeno.

Na vrsti so seveda tudi razprave o republiški ustavi in kasneje še o občinskih statutih. Delavske univerze pa bodo morale poskrbeti, da bi z določenimi predavanji omogočile najširšemu krogu občanov, da bi se seznanili z nekaterimi posebnimi vprašanji v zvezi z osnutkom nove ustave. — K.

PRVI SNEG — Če so postali zadnji dnevi precej hladni, je razumljivo. V višjih predelih je v ponedeljek že zapadel prvi sneg. Naša slika prikazuje zasneženo pot na Ljubelj, kjer je bil na samem prelazu ustavljen promet zaradi precej debele snežne odeje — Foto: F. Perdan — B. F.

TE DNI PO SVETU

● DE GAULLE DOBIL VEČINO

Rezultati nedeljskega referenduma o reviziji francoske ustave so znani. Glasovanja se je vzdržalo 23,72 odstotkov vpisanih volivcev. Za revizijo ustave je glasovalo 62 odstotkov volivcev, ki so prišli na volišče, proti pa 38 odstotkov francoskih volivcev.

● POLOŽAJ V JEMNU

Pripadniki jemenskih varnostnih sil so aretirali skupino 14 šekov in vladarjev s področja Hadža. Obtoženi so, da so podpirali in skrivali bivašega jemenskega imama Mohameda el Badra.

● BRAZILSKI PREDLOG ZA BREZATOMSKO CONO

Brazilija je v političnem odobru Generalne skupščine predlagala, naj se Južna Amerika in Afrika razglasi za brezatomsko cono.

● ZASTAVLJENO NAPREDOVANJE KITAJSKIH ČET

Načelnik generalnega štaba indijske armade general Tapar je sporočil, da je sovražnik zaustavljen na vseh frontah. V povelju indijskim četam je dejal, da jih čakajo še težki boji in hudi napadi. Indijske čete bodo dobile vse, kar je potrebno, da začno ofenzivo.

● NOVOTNY V MOSKVI

V Moskvo je prišel prvi sekretar CK KP ČSR Antonín Novotný v spremstvu visokih vladnih in partijskih osebnosti.

● OFENZIVA Z JUGA

Ngo Din Diem je v zadnjih dneh poslal več kot sto tisoč vojakov v ofenzivo proti Vietkongu. Akcija »čiščenja« sta podpirala letalstvo in topništvo.

Mnogo več kot lani

(Nadaljevanje s 1. strani)

3 odstotke, Gorenjska predilnica v Skofji Loki pa je dosegla samo 8 odstotkov, Almiria v Radovljici samo 5,2 odstotka predvidenega letnega plana itd. Tudi industrija usnja in obutve je s 25 odstotki pod postavljenim planom, zakaj Planika je v prvih devetih mesecih dosegla samo 22 odstotkov in Peko le 14 odstotkov letnega plana, kar pomeni, da je za devet mesecev pod planom za 53 oziroma 61 odstotkov.

Dinamika izpolnjevanja plana izvoza prav v zadnjem času zagotavlja večji uspeh. To je soditi zlasti po znatnem vzponu v mesecu septembru. Vendar je predvidena posebna skrb po običajnih tistim podjetjem, ki izkazujejo zaostajanje v izvozu, tako da bi v celoti zagotovili izpolnjevanje postavljenih načrtov, kar bo omogočilo tudi skladen uvoz, normalno oskrbovanje s surovinami itd. — K. M.

DOPOLNILO

k I. natečaju za investicijske kredite, ki se bodo dajali iz sredstev družbenih investicijskih skladov ljudskih odborov in iz bančnih sredstev v letu 1962 za kmetijstvo, objavljenem v Glasu št. 106 z dne 15. 9. 1962:

Prosivcem, ki jim bo odobren kredit po tem natečaju do višine 20 odst. predračunske vrednosti, bo banka odobrila tudi kredit za udeležbo iz sredstev splošnega investicijskega sklada pod pogojem, da ji Jugoslovanska kmetijska banka za to odobri kredit in sicer:

— 49 odst. za novo proizvodnjo ali razširitev, rekonstrukcijo in racionalizacijo obstoječe proizvodnje gladkorne pesé, govejega mesa, mleka in industrijske predelave mleka;

— 35 odst. za novo proizvodnjo ali razširitev, rekonstrukcijo in racionalizacijo obstoječe proizvodnje vseh ostalih kmetijskih proizvodov;

— 85 odst. za nakup zemlje od nabavne vrednosti 120.000 din za I ha I. do IV. razreda oz. 90.000 din za I ha V. ali VI. razreda, v kolikor sami zagotovijo ostala sredstva do predračunske vrednosti.

Kranj, dne 27. oktobra 1962.

Komunalna banka Kranj
Predsednik upravnega odbora:
Lojze Založnik l. r.

Iz razprav o predosnutku nove ustave

O nekaterih temeljnih političnega sistema in organizacije federacije ter republike glede na novo ustavo

Predvsem bi se ustavil pri vprašanju, katere so tiste nove okoliščine, ki so zahtevale spremembo ustave. Ustavni zakon iz leta 1953 je imel samo začetne določbe o delavskem samoupravljanju in je ugotovil, da je delavsko samoupravljanje temelj družbene in politične ureditve. Dlje ustavnega zakona ni mogel iti. Po tem času pa se je seveda delavsko samoupravljanje močno razvilo in privedlo v zavest našega delovnega človeka. Brez delavskega samoupravljanja si danes ne moremo zamisliti funkcioniranja naših delovnih organizacij, funkcioniranja naše družbe sploh. Delavsko samoupravljanje se je razvijalo s samo prakso in tudi z dodatnimi zakonskimi predpisi.

Razširilo se je tudi na področja, ki se ne nanašajo neposredno na samo proizvodno delo (v preteklih letih smo uvedli samoupravo železnice, pošt itd.). Pojem samoupravljanja je pripeljal tudi do novega pojma družbene lastnine. Stara ustava govori o državni, privatni in združeni lastnini. Ustavni zakon sicer že govori o družbeni lastnini, vendar je ta pojem šele danes več ali manj dokončno opredeljen.

Višek samoupravljanja pomeni razpolaganje s produkti lastnega dela. To je novo, bistveno in odločilno v našem razvoju. V zgodovinskem razvoju od sužnjelastniške družbe pa do danes nikoli ni proizvajalec sam razpolagal s

produkti svojega dela. Razvoj delavskega samoupravljanja je pripeljal do tega, da delavec ustvarja z družbenimi sredstvi, da sam vodi gospodarsko organizacijo, v kateri dela, in končno tudi razpolaga z dohodkom, tako da ga sama deli. Tak princip delitve dohodka je sedaj razširjen tudi na vsa ostala področja in ne samo na gospodarske organizacije. To je obenem tudi pravica, a ne kot ena izmed dodatnih pravic, marveč kot ena izmed naravnih človekovih pravic.

Razvilo pa se je tudi družbeno upravljanje. V ustavnem zakonu iz leta 1963 o tem ni niti sledu. Od leta 1953 dalje pa je prišlo v tem pogledu do pomembnih sprememb. Neopazno je iz rok države

Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki

Razplet kubanske krize prinaša človeštvu upoštevanje olajšanje. Če je bil prejšnji teden še poln nevarnosti in najtežjih slutenj, je položaj po enotedenski kubanski zapori zdaj razčiščen in pred dobrim razpletom. Zadovoljni smo lahko tudi sprico hitrosti pomirjevalnih predlogov in razumnosti

odšel v »Bolšoj teater«, da bi slišal najboljšega basista metropolitanske opere v ruski operi »Boris Godunov«. Razen tega je vodil triurni razgovor z ameriškim poslovnim človekom, delničarjem znane tvrdke »Westing House«. S prijateljem ameriškega zunanjega ministra Deana Ruska najbrž ni ob-

ni odziv na poslanico U Tanta. Dokončno pa je bilo strupeno ozračje okoli Kube razčiščen, ko je Hruščev v imenu sovjetske vlade sporočil sklep, da bo Sovjetska zveza umaknila raketa oporišča s kubanskega ozemlja, če Kuba dobi potrebna jamstva za suverenost. Zamenjava je bila dvo-

spoznanje. S tem v zvezi omenjajo možnost nadaljevanja in sklenitve sporazuma o prekinitvi jedrskih poskusov, kjer so se po-

gledi najbolj zblížali. Zdaj je ugoden čas, da državniki pokažejo, koliko veljajo.

ZDRAVKO TOMAZAJ

Zelena luč se prižiga

oceni krize, ki je bila prav gotovo ena izmed najtežjih v povojnem času.

Zelena luč za moder in razumniški razplet kubanske krize so prižgali v Moskvi. Sovjetski premier Hruščev je ob ponudbi roke sprave doprinesel k dobremu izteku »kubanske zapore« levji delež. Na svetovnem prizorišču so 13 dni odigrale svoje življenjske vloge, odgovorne in pošteno, prepričevalno in brez zahrbtnih podtikanj, tri visoke osebnosti: sovjetski premier Hruščev, ameriški predsednik Kennedy in vršilec dolžnosti generalnega sekretarja OZN U Tanti. Vsak po svoje zasluži priznanje in človeštvo je lahko olajšano, ker to pot ni bilo v prejšnji položaji lahkomišelnosti in kratkovidnosti. Sovjetski premier Hruščev — kljub težkim uram in enostranskim ukrepom — ni ostal nenaklonjen Američanom, čeprav se je jezil in obtoževal Ameriko.

V dneh, ko so ameriški ruševci zastavili prve sovjetske ladje, je ravnal samo trgovskih poslov, ampak pravijo, da je ta Američan postal prvi sel dobrih vesti za razplet kubanske krize.

Vršilec dolžnosti generalnega sekretarja OZN U Tanti je bil kos težki nalogi v iskanju najboljših poti za sporazumevanje. Ni čudno, da mu je v nekem trenutku po seji Varnostnega sveta pristopil zastopnik Gane in mu čestital na izrednem talentu za državništvo in za pobude.

Kennedy po razglasitvi pomorske in zračne zapore ni več »vli-val olja na ognj«, pač pa se je tvorno vključil in po svoje priznanju kubanske nedotakljivosti in neodvisnosti. Kubi bi bila njena samostojnost in neodvisnost z jamčena v popolnosti in bi bila s tem izključena iz strateškega tek-movanja dveh vojaških taborov.

Razplet kubanske krize pa gre seveda iz okvira Kube. Sovjetski sklep je napravil konec hudi med-narodni krizi in odprl pot za nove

stranska: Rusi so na umik svojih raketnih oporišč pristali, ko so se ZDA obvezale, da Kube ne bodo napadle in da bodo spoštovale njeno ozemeljsko neodvisnost.

Za izvajanje predloga Hruščeva so že začeli iskati ugodne stike in se lotevati prvih in težkih nalog. U Tanti je s posebnim letalom od-potoval v Havano, kjer bo s ku-banskim premierom Castrom raz-čistil podrobnosti. Po odstranitvi sovjetskega raketnega orožja s Kube bi Američani nato odpra-vili karanteno in v okviru Zdru-ženih narodov podali jamstveno zagotovilo o nevmešavanju in pri-znanju kubanske nedotakljivosti in neodvisnosti. Kubi bi bila njena samostojnost in neodvisnost za-jamčena v popolnosti in bi bila s tem izključena iz strateškega tek-movanja dveh vojaških taborov.

Razplet kubanske krize pa gre seveda iz okvira Kube. Sovjetski sklep je napravil konec hudi med-narodni krizi in odprl pot za nove

Fidel Castro na zborovanju v glavnem mestu Havani

Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki

Doslednejši nadzor nad življskimi delavci

(Nadaljevanje s 1. strani)

Redni zdravstveni pregledi živilskih delavcev niso formalnost, saj imajo namen zaščititi potroš-nika in delavca samega, ki se za-radi stalnega stika z velikim šte-vilom ljudi mimogrede lahko okuži s to ali ono boleznijo. Na zdravstveni izkaznici živilskih delavcev je tudi označeno, če so posamezniki opravili izpit iz hi-gienskega minimuma.

Na Gorenjskem je v prehran-benih obratih, v javnih kuhinjah, v trgovskih podjetjih živilske stroke, v gostinskih podjetjih, pekarnah, slaščičarnah in drugod zaposleno blizu 2000 delavcev.

Isti predpisi veljajo tudi za vse, ki prihajajo v stik z javnimi do-vodnimi instalacijami in pa za gospodinske pomočnice. Zadosti-ten predpisom za slednje so do-sledno zahtevali le v tržiški ob-čini.

Na splošno je mogoče ugotav-ljati, da doslej ti pregledi niso bili redni in da so bili pomanj-kljivi. Temu je delno vzrok neza-nimanje vodstev prizadetih go-spodarskih organizacij, delno pa tudi slaba organizacija teh pre-gledov v zdravstvenih domovih. Ob enem samem pregledu so mo-rali delavci tudi po štirikrat ali celo večkrat v zdravstveni dom in razumljivo je, da so kakšen pregled potem rajši izpustili, kot da bi tolikokrat izostali z dela. Vendar so se upravniški gorenj-ski zdravstveni domovi že obve-zali, da bodo poskrbeli za boljšo organizacijo pregledov. Vestnost gospodarskih organizacij bo brez dvoma sledila doslednosti pri od-stranjevanju z dela vseh delav-cov brez izkaznice in v njih potr-jenih opravljenih pregledov. Že do sedaj so v gospodarskih or-ganizacijah, kjer so bili deležni ta-ke kazni, jemali te preglede zelo resno.

Sanitarni organi nameravajo še prav posebno zaostri nadzor nad delavci, ki bodo v živilski stroki zaposleni le začasno, na primer pri raznih zabavnih prireditvah, ob tekmovanjih in podobnem. Za-nje veljajo isti predpisi, vendar tem predpisom doslej kljub od-govornosti opravljanja takega dela skoraj nikoli ni bilo zado-ščno. — S. M.

PREBIVAVCI MESTA KRANJA IN OKOLICE!

OBVEŠČAMO VAS, DA JE 1. NOVEMBRA 1962 OB 10. URI DOPOLNE ŽALNA KOMEMORACIJA PRED SPOMENIKOM REVOLUCIJE NA TRGU REVOLUCIJE KRANJ.

PROSIMO VSE OBČANE, DA S SVOJO UDELEŽBO POČASTIJO SPOMIN VSEH PADLIH JUNAKOV ZA SVOBODO.

Osnutek ustave naj dopolni javna razprava

(Nadaljevanje s 1. strani)

govo svobodno in enakopravno sodelovanje v federaciji jugoslovanskih narodov in z vsemi nara-diti in progresivnimi silami na sve-tu.

Vse oblike upravljanja družbe-nih zadev vključno tudi državno oblast ustvarja delovno ljudstvo zase, da bi organiziralo družbo kot svobodno skupnost proizvajalcev, kar ima svojo najtrdnjejšo podlago in jamstvo med dru-gim v družbeni lastnini produk-

DELOVNE ORGANIZACIJE ZA SPOMENIK TALCEV

Letos mineva 18 let, ko je oku-pator za 10. školskim Kamnitnikom ustrelil 50 zaveznih ljudi. Na ti-stem mestu je danes le skromen spomenik, zato so pri občinskem odboru ZB izbrali pripravljajni odbor, ki naj bi poskrbel za vse potrebno za postavitve novega spomenika. Načrt za nj je že iz-gotovljen (v prihodnjih dneh ga bo treba le nekoliko spremeniti), medtem ko je pripravljajni od-bor za sredstva s posebnimi do-pisi zaprosil vse delovne organi-zacije v loški občini. Pričakujejo, da bo 9. februarja, ko bomo poča-stili 19-letnico tega krvavega do-godka, spomenik že končno ure-jen. — J.

cijskih sredstev. To dokončno od-pravlja eksploatacijo človeka po človeku in ustvarja pogoje za enakopravnost delovnih ljudi pri delu in pri odločanju o delitvi proizvoda, ki ga delo ustvarja.

V izdelanem osnutku nove usta-ve Socialistične republike Slove-nije, ki še ni popoln, so ne samo možne, temveč tudi vsakakor po-trebne izpopolnitve, vendar je do-volj izdelan, da se dá v javno razpravo. V tej zvezi je tudi Ljudska skupščina LRS na več-rajšnji skupni seji republiškega zbora in zbora proizvajalcev sprejela naslednji sklep:

»Ljudska skupščina Ljudske re-publike Slovenije sprejema in odobrava dosedanje delo in poro-čilo komisije za pripravo osnutka nove ustave Socialistične republi-ke Slovenije.

Ljudska skupščina daje predlo-ženi osnutek ustave Socialistične republike Slovenije v javno raz-

pravo in poziva vse občane ter politične in družbene činitele, da se te razprave udeležijo.

Ljudska skupščina Ljudske re-publike Slovenije pričakuje, da se bodo občani z osnutkom nove ustave podrobno seznanili, ga proučili in o njem povedali svoja mnenja, predloge in pobude in s tem prispevali k oblikovanju do-končnega predloga ustave Socia-listične republike Slovenije.

Osnutek nove ustave Socialisti-čne republike Slovenije bo pe-dvomo dopolnila javna razprava občanov. Republiška komisija za pripravo osnutka nove ustave pa bo spremljala delo javnih raz-prav, ki bodo zaključene konec decembra in nadaljevala z delom za sestavo dokončnega besedila predloga ustave SRS in ga bo predložila Ljudski skupščini LRS v dokončno obravnavo in sklepa-nje. — Stane Skraber

Pomoč krajevnega odbora

Krajevni odbor v Kokri nad Predvorom je imel minuli teden redno sejo, na kateri so med dru-gim obravnavali tudi vprašanje njihove zdravstvene ambulante. Ambulanta je bila doslej odvisna v glavnem le od osnovne organi-zacije RK Kokra, čeprav so v njej tudi redni zdravstveni pre-gledi. Ker pa je vzdrževanje am-bulantnih prostorov za osnovno organizacijo RK predrago, so sklenili, da bo v prihodnje kra-jevni odbor pomagal pri vzdrže-vanju. — R.

Sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je po dolgotrajni bolezni za vedno zapustil dragi mož in atek

Vinko Gantar

Pogreb draga pokojni-ka bo v četrtek 1. novem-bra izpred hiše žalosti Pla-nina št. 33 na Kranjsko po-kopališče ob 13.30 uri.

Zalujoči: žena Vera, sin Marjan in ostalo sorodstvo

Kranj, 30. oktobra 1962.

V globoki žalosti sporo-čamo, da je v 43. letu sta-rosti nenadoma umrl

Leopold Oblak

Britof št. 74

Pogreb pokojnika bo v četrtek, 1. novembra 1962 v Predosljah.

Zalujoči: žena Mari-ja, z otroci, mama, brata Jakob in Ja-nez, sestre Ivanka, Marija, Francka in Tilka ter ostalo so-rodstvo

Britof, Kranj, Ziri, Gori-ca, Halmstadt, 30. okt. 1962

prešlo ogromno področje njene prejšnje aktivnosti v roke družbe, tako da se je vloga države zmanj-sala na poprej nepričakovano majhno mero.

Tak proces se je izvršil na področju šolstva, zdravstva, so-cialnih služb itd. Prišlo je tudi do velikih sprememb v tako ime-novani tretji sferi neposredne demokracije. Velik skok je bil narejen v delu subjektivnih sil, v delu SZDL in ZK.

In končno se je v tem času uveljavila tudi komuna kot osnovni družbeni organizem. To je po-vsem nov pojav, do katerega je prišlo zaradi pospešenega razvo-ja in zaradi bogate vsebine si-stema samoupravljanja na vseh področjih našega javnega življe-nja. Komune so se začele razvi-jati šele po letu 1955. V prejšnji ustavi ljudski odbori sploh niso bili zabeleženi kot ustavna nor-ma. Temu pojavu daje nova usta-va zelo pomembno mesto.

Komu služi ves ta sistem samo-upravljanja, kdo je koristnik? Kdo je gibalna sila vsega tega? Koristnik je socialistični človek. Tudi ta je dobil v tem razvoju svoje pravo mesto. Je aktiven na delovnem mestu, kjer je delavec,

učitelj, zdravnik, inženir in tam izpolnjuje svoje naloge, za kate-re je usposobljen. Ni pa le iz-vrševavec določenih funkcij, am-pak je hkrati, ko je delavec, no-silec vsega sistema samoupra-vljanja in zato tudi dobiva dodat-ni karakteristiko, da je uprav-ljavec. Ni samo delavec v starem pomenu besede, ampak je tudi upravljevec.

Klasična ustava je govorila o odnosih države in državnih orga-nov do človeka v obliki in vlogi temeljnih človeških pravic. Če pa naša ustava postavlja v ospredje človeka in obravnava organizem države tudi kot neko sredstvo za doseganje ciljev našega social-ističnega človeka, potem je usta-va po vsebini nekaj drugega. Če zraven obravnava komuno kot družbeni pojav, ne kot državni organizem in če obravnava druž-beno samoupravljanje na vseh na-vedenih področjih, potem se na-ša ustava v mnogočem razlikuje od klasične ustave. V tem smi-slu je nekaj novega, je izvirni prispevek v zakladnico ustavno-sti.

IVAN REPINC

(Nadaljevanje prihodnjik)

Združitev strokovnih služb „Almire“ in „Sukna“ Zapuže

Ekonomske račune kakor tudi težnja, da bi se znižale lastne cene proizvodov — je med drugim narekoval, da sta delavska sveta modne industrije „Almira“ Radovljica in tekstilne tovarne „Sukna“ Zapuže na svojih sejah razpravljala o združitvi nekaterih

RADOVLJIŠKA KOMUNA

strokovnih služb. Sprejela sta sklep, da prične »že z novembrom delovati skupna uprava in skupno računovodstvo, medtem ko bodo o enotnem poslovanju ostalih služb: komercialna — nabava in prodaja, avtopark, mehanična delavnica in barvarna se razpravljali na bližnji, skupni seji obeh delavskih svetov.

„Almira“ Radovljica in „Sukna“ Zapuže sta še vedno popolnoma samostojni tovarni z vsemi dosedanjimi organi upravljanja in po-

slujeta po svojih pravilnikih in dosedanjimi imeni. V tej zvezi se je med drugim tudi razpravljalo, da bi bodoča skupna uprava imela sedež v upravni zgradbi „Almire“, kamor naj bi se preselila tudi vsa administracija „Sukna“ Zapuže.

Omenimo naj, da so med drugim govorili, da bi bila poslednja skupna barvarna v Zapužah, ki je bila doslej neizkoriščena, medtem ko bi se barvarna „Almire“ v Lescah uknila. Prostore „Almire“ barvarne pa naj bi prevzel TIO, ki bi hkrati prevzel tudi določeno število ženske delovne sile in jo priučil za svoje potrebe.

Ob tem bi zapisali, da je povsem razumljivo, da bodo z združitvijo omenjenih služb manjši režijski stroški, zmanjšala se bodo tudi obratna sredstva in bo lažja manipulacija z njimi, dana pa bo tudi možnost prelivanja fondov, seveda s pristankom organov upravljanja. Vsekakor pa bo tudi možno boljše izkoriščanje obstoječih kapacitet. — St. S.

Osnova - smotrno gospodarjenje

Še letos novo združeno gradbeno podjetje, za katerega naj bi se odločili trije delovni kolektivi — Združitev Kranjskega gradbenega podjetja in Gradbenega podjetja Tržič je že dogovorjena

Razgovori o morebitni združitvi o združitvi še ni razpravljal, vendar lahko pričakujemo, da se ne bo odpovedal zamišljeni združitvi. Ob uresničevanju naše zamisli je zanimivo, da se že tudi nekatera obrtna podjetja zanimajo, kakšne bi bile možnosti za priključitev k združenemu pod-

in kadri. Glede prvega kot tretjega je bilo doslej vsako izmed omenjenih podjetij prešibko, da bi se lahko lotilo zahtevnejših

— Brez težav seveda nikjer ne gre. Nekateri so bili v skrbeh, češ da bodo morali iz Kamnika na delo v Kranj, iz Kranja v Tržič in iz Tržiča v Kamnik, drugi pa so imeli pomisleke, kje naj bi bil sedež novega združenega gradbenega podjetja. Zadeva pa je glede tega sedaj urejena. Ekonomski račun je preveč prepričljiv. Za gradbeno podjetje res ni bistvenega pomena, kje ima sedež. In če bo sedež novega združenega podjetja v Tržiču, je razumljivo. Edino sedanje Gradbeno podjetje Tržič ima za to primerne nove upravne prostore, v katere smo

TRŽIŠKI VESTNIK

jetju. Glede Kranjskega gradbenega podjetja in našega podjetja pa ni nikakršnih problemov več, da ne bi prišlo do združitve. Praktično smo že združeni in čakamo le še formalnega dokumenta oziroma odločbi kranjskega in tržiskega občinskega ljudskega odbora o tej zadevi. Zadeva bo dokončno urejena še letos, verjetno pa bodo v smislu predvidene zamisli zadevo še letos uredili tudi v Kamniku.

— Kaj je bil povod, da bo do združitve sploh prišlo?

— Vzrok je bil zelo preprost. Vsa prizadeta gradbena podjetja so bila kot samostojna prešibka, da bi se udeleževala licitacij za zahtevnejše nove gradnje. Premajhne zmogljivosti smo ugotavljali nekajkrat, zato smo že prej v nekaj primerih sodelovali kot kooperanti. Praksa pa je pokazala, da imamo boljše perspektive, če se lotimo posameznih gradbenih del ne več kot kooperanti, temveč kot enotno združeno podjetje. V tem podjetju bodo tudi v prihodnje vsa dosedanja podjetja poslovala kot samostojni obrati, vendar pa z združenimi obratnimi sredstvi, mehanizacijo

Za nove delavnice, skladišča in upravne prostore Gradbenega podjetja Tržič je bilo doslej investiranih okoli 100 milijonov dinarjev. V tem novem objektu bo tudi sedež novega združenega gradbenega podjetja

gradbenih del. Lani so morali na primer Kamničani plačati okoli 25 milijonov dinarjev za najete stroje. Podobno sta morali tudi ostali dve podjetji plačevati določene zneske za posojilo tega ali onega. Sredstva, ki so bila doslej uporabljena v takšne namene, bodo v prihodnje lahko koristneje porabljena, predvsem pa za mehanizacijo.

— Ob omenjenem združevanju nas bi še zanimalo vprašanje, če ste imeli pri uresničevanju te zamisli kakšne težave.

investirali skoraj 100 milijonov dinarjev. Da v prihodnje ne bi prišlo še do morebitnih nejasnosti, smo se na zadnjem skupnem sestanku komunistov gradbenih podjetij iz Kranja in Tržiča dogovorili, da moramo v prihodnje poskrbeti, da bodo vsi člani obeh kolektivov, prav tako pa v perspektivi, ko bo v novem podjetju tudi delovni kolektiv Gradbenega podjetja iz Kamnika, seznanjeni z vsemi zadevami, ki jih bo treba reševati tako znotraj kolektivov kot tudi izven — na gradbiščih. B. Fajon

Veliko zanimanje za ustavo

Na področju radovljiške komunne je v preteklem tednu razpravljalo o prednosutku ustave FSRJ

Na kratkem valu

CENTRALNA KARTOTEKA

— V teh dneh, kot smo zvedeli, potekajo zadnje priprave za ureditev centralne kartoteke prijavno-odjavne službe za celotno območje radovljiške komunne (le-ta bo v Radovljici — v graščini). Gre namreč samo za enotno kartoteko, ki bo vpeljana z začetkom 1963. leta, medtem ko bo prijavno-odjavna služba v ostalih krajih delovala tako kot doslej (na postajah LM). Zato odpade bojazen, da bo treba hoditi ozir. pošiljati prijave in odjave gostov v Radovljico.

— Te dni potekajo zadnje priprave za občinsko letno mladinsko konferenco, ki bo dne 18. novembra v Radovljici. — Aktivni so že zaključili konferenco, razen v Srednji vasi v Bohinju in v LIO »Tomaž Godec« v Bohinjski Bistrici. Le-te lahko ocenimo za uspešnejše kot lanske, zakaj kadrovske vprašanje in vprašanje izobraževanja so res temeljito načeli.

— DOM AMD PODNART — Dom avto-moto društva v Podnartu, za katerega gradnjo so zastavili prve lopate avgusta letos, bo dograjen v rekordnem času. Otvoritev je predvidena za dan republike. (O delu prizadevnih članov AMD Podnart bomo še poročali.)

— TKALNICA V VINTGARJU — Nekdanje prostore tovarne lesne embalaže »Vintgar« v teh dneh adaptirajo. — Podjetje »Sukna« Zapuže bo tam odprlo nov obrat (tkalni-co), ki bo zaposlil 40 do 60 novih delavk. S tem bo rešen problem zaposlovanja žensk zlasti iz Gorij in okolice, delno pa tudi problem prevoza. Predvideno je, da bo začel obratovati z novim letom.

osem krajevnih političnih aktivov, in sicer v Radovljici, Begunjah, Gorjah, Lescah, na Bledu, v Bohinjski Bistrici, Srednji vasi in Kropi. Omenimo naj, da so bili udeleženci teh razprav (skupaj jih je bilo nad tristo) že dokaj dobro seznanjeni s prednosutkom ustave, zakaj uspešno so komentirali razlage članov občinske ustavne komisije. Postavljena pa je bila tudi vrsta vprašanj.

V teh dneh pa bodo začeli krajevni odbori sklicovati zbere občanov, na katerih bo politični aktiv KO SZDL tolmačil prednosutek ustave. Vzporedno s tem pa bo Delavska univerza prirejala predavanja o določenih vprašanjih, seveda na željo občanov. Pričakovati je, da bo med drugim med občani največ zanimanja za vprašanja v zvezi s pravicami in dolžnostmi občanov in za tista poglavja prednosutka ustave, ki govorijo o lastnini, zlasti o zemljiški, medtem ko bodo delavci razpravljali nedvomno največ o delavskem samoupravljanju.

St. S.

ŽALNE SLOVESNOSTI IN ODKRITJE SPOMENIKA

Občinski odbor ZB Radovljica bo jutri, to je na DAN MRTVIH, priredil naslednje žalne slovesnosti: ob 9.30 v Dragi, ob 10.30 v Begunjah in ob 11.30 pri spomeniku v Radovljici.

Poudarimo naj, da bodo jutri znatno okrepljene avtobusne proge proti Begunjam in Dragi iz vseh smeri, prav tako bo tudi avtobusna zveza od vsakega vlaka z železniške postaje v Lescah. Omenimo naj, da bo med drugim odpeljal tudi iz Kranja ob 8. uri poseben avtobus v Begunje, od tam pa se bo vračal ob 11. uri.

Krajevni odbor ZB v Begunjah pripravlja za jutri ob 8.30 odkritje spomenika padlim v Slatni.

Ali bodo Tržičani zadovoljni ali ne? O novi ljubeljski cesti se je potrebno dobro pogovoriti. Včeraj in v ponedeljek je bilo glede tega precej razprav, v katerih so sodelovali najuglednejši strokovnjaki za nizke gradnje iz vse države. Medtem ko so si v ponedeljek posebne komisije ogledale samo traso, kjer bo po predvidenem projektu nova ljubeljska cesta, so se o nadaljnji gradnji dokončno pogovorili včeraj v Ljubljani na republiškem sekretariatu za promet. — Na sliki: (od desne proti levi) višji gradbeni tehnik in projektant nove ljubeljske ceste Janez Kožuh v razgovoru o načrtu s predsednikom ObLO Tržič Milanom Ogrisom, podpredsednikom ObLO Tržič Karlom Kraucarjem in načelnikom oddelka za gošpodarstvo ObLO Tržič Jožetom Jurjevčičem

ZA 100 ODSOTKOV VEČJI PROMET

Cepprav ponekod ugotavljajo, da je bil v nekaterih turističnih prehodih in središčih letos manjši promet kot lani, tega prav gotovo ne moremo zapisati za letošnje poslovanje ljubeljske menjalnice. V omenjeni poslovalnici je bilo letos za 195 milijonov deviznih dinarjev prometa, kar pomeni, da je bil promet za 100 odstotkov večji kot lani. Ta podatek bržkone kaže, kakšne so perspektive tržiske občine na področju turizma. Razumljivo je, da se bodo morali Tržičani turističnega prometa v prihodnje lotovati z mnogo več načrti, kot so se ga doslej.

PRVI SNEG

Gorenjsko je zadnje dni zajel precej hladen val. V nižinah sicer ni bilo snega, zato pa so prve snežinke že pobelile vse vrhove. Nihče pa se skoraj ni mogel nadejati, da bo snežna odeja lahko tako debela. Zanimivo je, da je na primer v Tržiču v ponedeljek le deževalo, v Podlublju pa je že precej močno snežilo. Na samem prelazu je bilo toliko snega, da je bil promet ustavljen. Snežna odeja je bila že v ponedeljek opoldne debela več kot 20 centimetrov.

NESREČE

KOLESAR IN MOPEDIST STA TRČILA

Preteklo soboto je bila v vasi Dorfarje lažja prometna nesreča. Na ozki cesti (dva metra) je nasproti mopedistu Janezu Benedičiču pripeljal po levi strani kolesar Jernej Troha. Trčenje je bilo skoraj neizbežno. Pri karambolu sta bila oboje omenjena lažje poškodovana in sta dobila zdravniško pomoč v škojfeljskem zdravstvenem domu.

DVA POŽARA NA JESENICAH

Preteklo soboto okoli 21. ure je bila jeseniška poklicna gasilstva četa obveščena, da gori gozd v Završnici. Gasilci so takoj odšli na kraj požara, ki se je hitro širil, vendar ji nje uspelo preprečiti večjo škodo. Ze proti jutru so gasilci nastali požar povsem zadušili.

V nedeljo popoldne pa so jeseniški gasilci zvedeli, da gori gradbeno skladišče Ludvika Jenka na Javorniku. V rekordnem času so bili gasilci na kraju požara in

kljub precejšnjim težavam pri delu, ker je v tem predelu Javornik zaradi rekonstrukcije ceste ves prekopan, preprečili veliko škodo. Kljub hitri intervenciji pa je požar povzročil za okoli 250.000 dinarjev škodo. Do požara je prišlo zato, ker je dež namočil živo apno. Zaradi reakcije je nastala precej velika temperatura in vnel se je v bližini uskladiščen les.

IZTROŠENE GUME

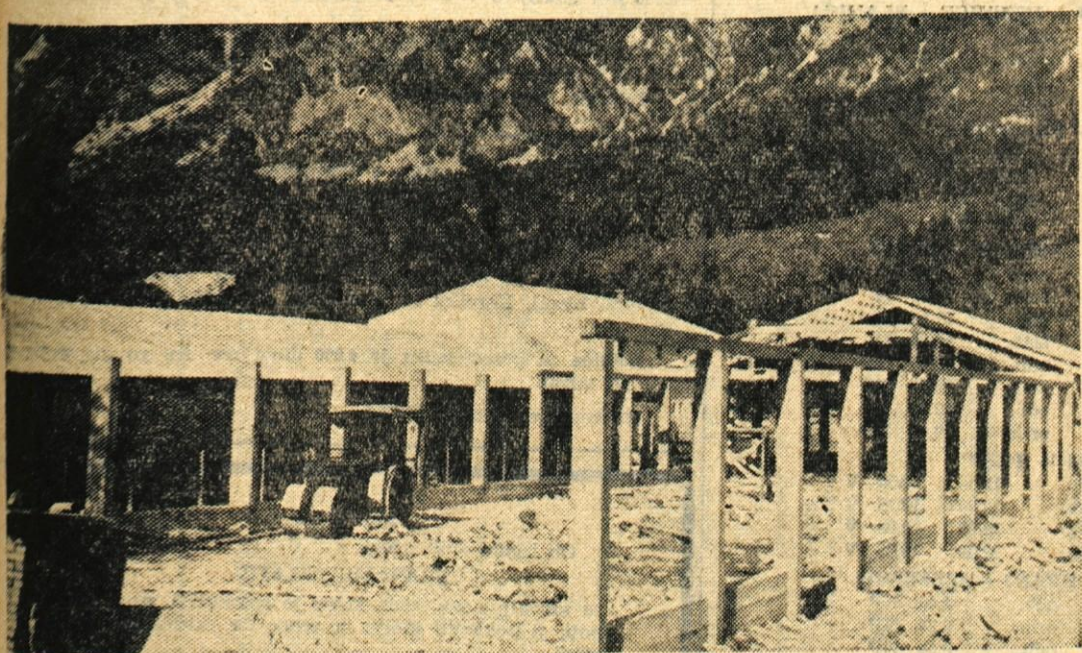
V nedeljo se je na cesti I. reda peljal proti Radovljici Stefan Knafeljc, vrtnar v Begunjah. Gume na motorju so bile že iztrošene in bržkone je bil to vzrok, da ga je na blagem levem zavoju zaneslo s ceste in je padel. Pri padcu si je zlomil desno roko in je bil zaradi tega prepeljan v jeseniško bolnišnico, škoda na motorju pa je ocenjena na 20.000 dinarjev.

BREZ VOZNIŠKEGA DOVOLJENJA

Pretekli ponedeljek je na cesti II. reda v Bukovici zakrivil Franc Vrhunc iz Železnikov večjo prometno nesrečo. Vrhunc je vozil z osebnim avtomobilom KR 56-09, čeprav ni imel vozniškega dovoljenja. Zanimivo je, da je imel ta dan Vrhunc kar dva karambola

ZARADI DEŽNIKA V BOLNIŠNICO

Na cesti III. reda med Suhojta Godešcem se je pretekli ponedeljek peljala s kolesom Angela Karpus. Peljala se je skoraj po sredni cesti, zaradi dežja pa je imela v roki odprt dežnik. Medtem je po cesti pripeljal kamion s priklopi (CA 19-18), ki ga je upravljal tovariš Vojnič iz Čačka. Kolesarica se je z dežnikom zadela v kamion, zaradi česar je padla. Pri padcu je dobila hujše poškodbe (počena lobanja) in bila takoj prejeljana v ljubljansko-bolnišnico.

Kmetijska zadruga »Jelovica« Radovljica dograjuje v teh dneh (z lastno gradbeno skupino) v kmetijskem obratu Poljce nov hlev (tip proste reje), v katerem bo prostora za dvesto glav mlečne živine. Poleg tega pa se dograjuje tudi krmišče in gnojna jama, v kateri bodo prestregli vso gnojnico, ki se zaenkrat še vedno pretaka. S to gradnjo, ki bo končana še letos (veljala bo 22 milijonov dinarjev) se bodo nedvomno izboljšali delovni pogoji delavca. Zemljišče okoli hlevov okoli 120 ha pa nameravajo preurediti v pregonске pašnike. Med drugim imajo v programu tudi izgradnjo strojne remize v Zapužah za obrat Poljce, za kar bodo porabili 18 milijonov lastnih sredstev. To je le majhen odlomek iz dela in načrtov KZ »Jelovica«. Na sliki: Gradnja novega hleva v Poljčah vidno napreduje — St. S.

Za boljše in cenejše vzdrževanje cest

Na račun slabo vzdrževanih cest je bilo izrečenih že toliko pikrih besed, da so nam prišle že kar v navado. Podjetje Komunalni servis, ki vzdržuje občinske ceste in ulice v Kranju meni, da za tako stanje ni krivo samo podjetje, temveč tudi vsi ostali, ki bi morali zagotoviti dovolj sredstev za vzdrževanje. Zlasti drago je vzdrževanje makadamskih cest, za katere so potrebne precejšnje količine kamena in peska, posebnost, če so ceste v hribovitih predelih. Na zadnji seji sveta za komunalne zadeve so precej podrobno razpravljali o teh problemih in sklenili, da je potrebno ustanoviti posebno komisijo iz zastopnikov podjetij ter oddelka za gradnje in komunalne zadeve pri ObLO, ki bo imela nalogo, da prouči možnosti, kako bi lahko ceste in ulice čim ceneje in čim boljše vzdrževali. Komisija naj bi proučila tudi možnosti za stimulatивно nagrajevanje cestarjev, tako da bi bili le-ti zainteresirani za boljše delo. Vsekakor pa bo treba za vzdrževanje cest v prihodnje zagotoviti večja sredstva.

K.

Danes je zadnji dan meseca, ki ni bil le mesec prometne varnosti, temveč hkrati tudi mesec varčevanja. Morda ni slučaj, da varnost v prometu in varčevanje sovpadata, saj gre v obeh primerih za štednjo. Na račun izboljšanja prometa je lahko manj nesreč, okvar na vozilih, zamud in podobnega, s čimer lahko preprečimo precejšnjo škodo oziroma prihranimo znatne vsote denarja, varčevanje pa že samo po sebi pove, da gre za štednjo denarja, za osnovo smotrnega gospodarjenja. Za zaključek meseca varčevanja so komunalne banke namenile precej denarnih nagrad za vlagatelje. Komunalna banka v Kranju je dala na primer pet nagrad po 3000 dinarjev, podobne nagrade pa so dale tudi ostale komunalne banke v našem okraju. Pred dnevi je posebna komisija v kranjski komunalni banki že opravila svoje delo (na sliki) in izžebala pet srečnih nagradencev-vlagateljev.

Kakšno je stanje gostinstva v Škofji Loki in bližnji okolici

Za zaprtimi vrati zasebnih gostišč

Na območju občine Škofja Loka je do junija letos obratovalo 38 privatnih gostišč, od tega v mestu Škofja Loka, Stari Loki in na Trati trinaest. Na podlagi sklepa sveta za blagovni promet in turizem ObLO pa je sedem teh gostišč moralo prenehati poslovanje, dve sta se vključili v družbeni sektor, eno pa je bilo kasneje

preurejeno v vinotoč in posluje v sklopu podjetja »Krona«. Pet zasebnikov je odpovedalo obratovanje, štirinam pa je to prepovedala odločba občinskega ljudskega odbora. Ker so tri gostišča odjavila poslovanje že prej (zaradi boleznih ali starosti zasebnikov), je sedaj na mestnem področju Škofje Loke le eno zasebno gosti-

šče. — Sklep sveta temelji predvsem na uredbi o zasebnih gostiščih, po kateri le-ta v mestnem okolju niso dovoljena. Vzrok za tako odločitev pa so bile v Škofji Loki številne nepravilnosti, ki jih je ugotovila tržina in sanitarna inšpekcija (neprimerna ureditev teh gostišč ter utajitve prometa in drugih družbenih obveznosti).

Po enem izmed členov uredbe o gostinskih podjetjih in zasebnih gostiščih morajo slednja gostom nuditi razen mrzlih tudi topli jedila po primerni izbiri. V tem pogledu škofjeloški zasebni gostinci niso izpolnjevali uredbe, saj so v taki meri, kot zahteva

milijonov. din ostalih družbenih obveznosti.

Drugi podatki pa kažejo, da je po izvršenih pregledih prijavljeno pri promet v zasebnih gostiščih močno porastel. Tako so gostinci v letu 1959 prijavi 42 milijonov dinarjev prometa in 3 milijone dinarjev čistega dohodka, leta 1960 že 53 milijonov prometa in 5,5 milijona din čistega dohodka, lani pa že več kot 72 milijonov dinarjev prometa in 6 milijonov 800 tisoč dinarjev čistega dohodka. — Povprečni promet gostilne Poljanec je na primer pred priključitvijo k družbenemu sektorju znašal 204 tisoč dinarjev, po priključitvi pa se je ta znesek dvignil na 652 tisoč din; enako tudi gostilna Strekelj, kjer je prej znašal 432 tisoč, sedaj pa milijon 252 tisoč dinarjev na mesec. Po ukinutvi zasebnih gostišč (oz. priključitvi dveh k družbenemu sektorju) se je na področju Škofje Loke promet v družbenem sektorju gostinstva znatno povečal.

Sedaj je na mestnem področju Škofje Loke le eno gostinsko podjetje s šestimi obrati, ki so teritorialno razvrščeni tako, da zadovoljujejo vse krajevne potrebe, vrzel je čutiti le v Stari Loki, kjer gostišča sedaj še ni. — J. Z.

LOŠKI DELAVEC

predpis, nudila gostom topla jedila le tri gostišča. V ostalih so gostje v glavnem lahko dobili le salamo, klobase, šunko in sir, v redkih primerih pa še tradicionalni golaž in vampe. Vse to se lepo vidi tudi iz davčnih prijav, saj se iz njih vidi, da je od prijavljenega prometa le 20 odstotkov odpadlo na hrano, brezalkoholne pijače in tobakne izdelke, ostalih 80 pa na alkoholne pijače.

Poročilo tržne inšpekcije in uprave za dohodek ObLA Škofja Loka, ki sta lani pregledali poslovanje v vseh privatnih gostiščih občine (brez bivše občine Zelenjki), kaže, da so zasebni gostinci v letu 1959 in 1960 utajili več kot 19 milijonov dinarjev prometa oziroma nekaj manj kot 9 milijonov din čistega dohodka; tako torej tudi podlaga milijonov prometnega davka in več kot 5

Uresničena želja

Nakelčani so si sami uredili pokopališče

Ne gre za to, da so v Naklem temeljito preuredili pokopališče, ker je jutri dan mrtvih, temveč zaradi potreb in skrajne neureje-

s krajevnim samoprispevkom, vse prevoze pa so opravili domačini brezplačno.

V bližnji prihodnosti bodo morali Nakelčani urediti še mrtvašnico, popraviti ograjo okoli pokopališča, potem pa se bodo morali lotiti še predvidene akcije za zbiranje sredstev, s katerimi bodo postavili na pokopališču spomenik padlim borcem in talcem v NOB.

KRANJSKI GLAS

nosti ter zanemarjenosti pokopališča v zadnjih letih. Čeprav z deli okoli urejevanja še niso povsem končali, je nakelško pokopališče vendar že dobilo podobo, kakršne prav gotovo nima nobeno drugo pokopališče na podeželju ali pa tudi v mestu.

Precej zahtevnega in večkrat tudi neprijetnega dela so se v Naklem lotili že maja letos. Pred tem je bilo seveda precej razprav in med tamkajšnjimi domačini je bilo tudi več različnih mnenj glede preureditve. Kljub temu pa so našli enotno rešitev in sedaj, ko so jo uresnili, so ponosni na svoje delo. Če zapišemo, da je bilo potrebno prekopati vse grobove, smo že s tem povedali dovolj, kakšnega dela so se lotili. Za celotno preureditev pa je bilo potrebnih seveda tudi precej drugih del: planiranje pokopališča, ob prehodnih poteh so zacementirali okoli 2 km robov, poti so posuli s peskom in podobno.

V nekaj številkah bi opravičeno delo lahko takole prikazali: potrebno je bilo 5.000 kg cementa, 100 m³ belega peska, 150 m³ različnega gradbenega materiala in nešteto prostovoljnih delovnih ur vseh domačinov. Medtem ko je za preureditev pokopališča lahko dal krajevni odbor le toliko sredstev, da so lahko kupili cement in beli pesek, so vsa ostala sredstva zbrali

ZA IZREDNO PRIZADEVNOST ŠTUDIJSKI DOPUST

Jeseniško tehniško srednjo šolo, ki deluje v sklopu železarskega izobraževalnega centra, obiskujejo naslednji dijaki: prvi so taki, ki študirajo ob redni zaposlitvi v Železarni, drugi so študenti različnih drugih podjetij, tretji pa so dijaki kot na ostalih tovrstnih šolah. Večina izmed njih je takih, ki za študij prejemajo štipendije. Ti so navadno silno obremenjeni, saj so mimo 88-urnega dela potem še 6 ali 7 ur v šoli; z domačimi nalogami in učenjem so zaposleni torej blizu 16 ur na dan. — O tem problemu je pred kratkim razpravljala upravni odbor jeseniške Železarnice. — Dijakom sicer ni skrajšal delovnega časa, kot je bil to primer pred leti, pač pa jim je ob vsaki šolski konferenci odobril po 5 dni plačanega dopusta, kar zneso 20 din na šolsko leto, posebej pa še 10 dni za opravljanje zaključnih izpitov v zadnjem letniku. To je vsekakor lepo priznanje za obremenjene delavce, ki v dosti primerih dosega v šoli celo boljše rezultate kot redni dijaki. — P. U.

Zavod za urbanizem čakajo pomembne naloge

Urbanizem na področju jeseniške in radovljanske občine doslej ni odigral tiste vloge, ki naj bi jo v interesu nadaljnjega razvoja turizma. Da bi bili v prihod-

nje kos nalogam s področja urbanizma na območju omenjenih občin, ki zajemata največje letoviške kraje Gorenjske — kakor Bled, Bohinj, Kranjsko goro in druge, so se odločili za ustanovitev skupnega zavoda za urbanizem s sedežem na Bledu. Zavod bo proučeval razvoj posameznih naselij, mest in pokrajin glede na gospodarske, zemljišne, zgodovinske, kulturne, prirodne in druge razmere. Izvrševal bo tudi urbanistične storitve in dajal strokovno pomoč v zadevah s področja urbanizma.

RAZPRAVA O PODVOZU ŠE NI ZAKLJUČENA

Poročali smo že, da je bila sodna razprava med ObLO Jesenice in železniško upravo glede obveze nadaljnje gradnje podvoza pod železnico pri jeseniški železniški postaji zaključena v prid ObLO Jesenice. Izrazili smo tudi upanje, da bodo z gradnjo takoj pričeli in da bo podvoz dograjen do zime. Ker pa je pravobranilec ugotovil, da ObLO Jesenice ni daljšati nositi stroškov za ureditev ceste I. reda, ki je bila potrebna zaradi gradnje podvoza, je sklenil tožiti še za nadaljnjih 40 milijonov dinarjev. Z gradnjo podvoza torej še niso pričeli, ker je potrebno počakati še na razsodbo druge sodne razprave, ki bo dokončno razčistila, kdo je dolžan objekt dograditi. Preko zime že tako ali tako ni mogoče graditi, zato Jeseničani upajo, da bo do spomladi zadeva razčiščena in da bodo uredili prepotrben podvoz za zvezo med Jesenicami in Bledom. — B.

JESENIŠKI KOVINAR

Proučeval bo razvoj stanovanjske izgradnje in komunalnega gospodarstva ter sodeloval pri vzgoji urbanističnih kadrov. Ustanovitev zavoda za urbanizem je velikega pomena tudi zato, ker se noben letoviški ali turistični kraj nima urbanističnega načrta. Pripravljanje celotne urbanistične dokumentacije za potrebe obeh občin bo tehtalo že v pričetku poslovanja resno delo. Od delovanja zavoda bo odvisno bodoče oblikovanje letoviških in turističnih naselij na področju jeseniške in radovljanske občine, zato je splošna želja, da bi ta čimprej začel posloovati. — U.

Obisk iz domovine

Pred dobrim tednom je na samotnem partizanskem grobu v Selški dolini, nedaleč od vasi Bukovice, zagorela sveča. Coetju, ki je že bilo na gomili, pa je nekdo dodal nov sveček. Trije partizani so pokopani tam pod hribom; padli so v boju okrog nemških bunkerjev pri bližnjem mostu. Jeseni pred osemnajstimi leti. Trije: eden je bil doma na Jesenicah, drugi v Smledniku, tretji pa je prišel s Poljskega. Temu je bilo ime Tadeusz Sadowski, partizani pa so ga poznali pod imenom Tomo. Bil je mlad, močan in sila pogumen fant. Njegova junatstva so danes pravzaprav veliko bolj znana, kakor pa je on sam. Težko bi npr. v Sloveniji našli človeka, ki bi ne slišal za partizansko akcijo v Postojnski jami, ko so partizani zažgali nemško skladišče bencina. Za akcijo v vsaki doba, da pa je bil prav Poljak Tomo »duša« skupine, ki se je podala v jama, ve le malokdo.

Tomo je vodil tudi diverzante, ko so šli minirati idrijski rudnik, izkazal se je na solkanski železniški postaji in skratka povsod, kjer je bil zraven. Tudi v svojem zadnjem boju s sovražnikom je bil Tomo sila pogumen. Takrat se je po Sori približal bunkerju in ga hotel minirati. A Nemci so ga opazili in zgodilo se je, da so se uredile besede, ki jih je sam Tomo nekega dne spregovoril: »Mene se krogla ne prime, a drznost me bo nekega dne izdala...« Rafal iz strojnice je končal njegovo mlado življenje. Padel je v boju za svobodo jugoslovanskih in poljskega naroda. Padel je jeseni 1944, prav v dneh, ko je njegova domovina po dolgih letih okupacije spet postala svobodna.

Potem so minila leta. Čas obnove in graditve je odmaknil od nas mnogo dogodkov in še več obratov — obrazov živih in posebno je padlih. Najbolj pa so se odmaknili v pozabo obrazi tistih borcev, katerih grobovi so ostali neznani, svojci niso vedeli za njihove usode in katerih večina prijateljev je padla v bojih. Tomo je bil eden teh. Grob je ostal do danes neznanovan, svojci daleč na Poljskem, večina tovarišev pa tudi pod rušo. Sled za junaškim Poljakom bi se gotovo povsem izgubila, če bi je slučaj nenadoma ne obnovil...

Ko je izšla knjiga Franceta Sušteršiča o partizanski akciji v Postojnski jami, je bilo v njej pogosto omenjeno ime Tomo. Ob tem imenu se je porodil cel roj vprašanj: Od kod je bil ta fant? Kje je pokopan? Kaj ga je privedlo k nam v partizanske vrste? So živi njegovi starši, bratje, sestre? Ali tam v njegovi domovini sploh kdo kaj ve o usodi njegovega rojaka... Na nekatera vprašanja je najprej deloma odgovoril članek v »Mladini«. Našli so se preživeli borci, med drugimi tudi Silvo Ovsenik iz

Kranja, ki so vedeli precej povedati o pogumnem poljskem fantu in ki so tudi branili njegove slike. V partizanskih časopisih iz tistih časov so se našli podatki, po katerih je bilo moč sklepati, kje naj bi bil Tomo doma. Akcijo poizvedovanja je potem nadaljevala poljska mladinska revija »Dookola świata«.

Ko je članek o Tomu izšel v omenjeni poljski reviji, je bila ta v neki občini blizu Krakova takoj razprodana; celo izvod v mestni knjižnici si je nekdo »izposodil«. Kakor strela z jasnega je med ljudi treščila novica o Tomu, o njihovem rojaku Tadeuszu Sadowskem, fantu iz vasi Babica, nedaleč od Kleč. Razen matere, ki je na tihem upala, da je sin morda le še živ in da se nekega dne vrne, pa so vsi ostali, oče, bratje, sestre in prijatelji bili prepričani, da je Tadeusz padel kot žrtev okupatorja.

Tadeusz je odšel zdoma, ko so Nemci okupirali njegovo domovino. Delal je v Avstriji in tako prislužil nekaj denarja za starše in družino, ki je tedaj trpela lakoto. Najprej je delal v kamnolomu v Malnitrzu, kasneje pa v Beljaku. Tam je dobil zvezo s koroškimi aktivisti, odšel je čez Karavanke k partizanom. Takrat je pisal domov svoje zadnje pismo. Bilo pa je prvo veselo pismo, ki ga je napisal v tistem času. »Sedaj je vse dobro,« je zapisal takrat in obmolnil za vedno. Od takrat (leta 1943) pa vse do letošnjega poletja Tomovi starši o sinu niso zvedeli ničesar.

Pred dobrim tednom je ob samotnem partizanskem grobu v dolini Sore zagorela sveča. Obisk iz domovine. Časnikar Jerzy Woydylo, ki je na Poljskem vodil akcijo poizvedovanja, se je med svojim bivanjem v Jugoslaviji oglasil tudi v škofjeloških hribovih... Nekdo je kosil deteljo nedaleč od groba, ko smo prišli. Bil je Matevž Rihtaršič iz Bukovice. Povedal nam je, da bodo še to jesen ob grobu postavili majhen spomenik v vklesanimi imeni vseh treh padlih partizanov. Spomenik bi že zdavnaj stal, ko bi prej vedeli za imena vseh padlih. Za Tomovo ime so izvedeli iz časopisov, imena padlega partizana z Jesenic pa že sedaj ne vedo. Upajo pa, da bodo vse podatke te dni le našli in bo brezimna gomila končno zaznamovana.

Morda se bosta odkritja spomenika udeležila tudi oče in mati poljskega partizana. Rada bi prišla na sinov grob, v deželo, v kateri se je njun Tadeusz boril in padel. Živita pa silno skromno, da ne rečemo revno in bi nikoli ne mogla zbrati sredstev, ki bi zadostovala za tako veliko potovanje. Morda bi bilo prav, če bi jima pri tem pomagali?

D. Kralj

SPREMEMBE AVTOBUSNIH VOZNIH REDOV

Aviocentre prej Avtopromet Kranj obvešča prebivalstvo, da s uvedbo zimskega voznega reda, ki bo stopil v veljavo 1. 11. 1962, spreminja vozni red oziroma ukinja nekatere vožnje na naslednjih progah:

UKINJENE VOZNJE

LJUBLJANA — KRANJ — JESENICE — PLANICA			
Jesenice	odh.	7.25 V	
Planica	prih.	8.50 V	
Planica	odh.	10.15 V	
Jesenice	prih.	11.00 V	

KRANJ — PREDDVOR

Preddvor	odh.	7.25	8.20	21.00 NP
Kranj	prih.	7.55	8.50	21.30 N
Kranj	odh.	22.20 NP		
Preddvor	prih.	22.50 NP		

LJUBLJANA — CERKLJE — KRANJ

Kranj	odh.	6.15 D	
Ljubljana	prih.	7.30 D	
Ljubljana	odh.	12.00 D	
Kranj	prih.	13.30 D	
Cerklje	odh.	20.35 NP	
Kranj	prih.	20.55 NP	
Kranj	odh.	22.20 NP	
Cerklje	prih.	22.40 NP	

KRANJ — TRŽIČ

Kranj	odh.	11.55	18.50 V
Tržič	prih.	12.20	19.15 V
Tržič	odh.	12.25	18.00 V
Kranj	prih.	12.50	18.25 V

LJUBLJANA — KRANJ — JEZERSKO

Jezersko	odh.	4.45 NP	
Ljubljana	prih.	6.25 NP	
Ljubljana	odh.	6.50 NP	
Jezersko	prih.	8.30 NP	

NOVE VOZNJE

JEZERSKO — KRANJ

Jezersko	odh.	6.30 NP	
Kranj	prih.	7.30 NP	
Kranj	odh.	8.00 NP	
Jezersko	prih.	9.00 NP	

DELAVSKA UNIVERZA KRANJ

razpisuje

ITALIJANSKI in FRANCOŠKI jezikovni tečaj

Pouk bo dvakrat tedensko po 3 šolske ure. Solnina za tečaj je 15.500 din, plačljiva v dveh obrokih. Prvi obrok je treba vplačati pri vpisu.

Prijave sprejema Delavska univerza Kranj, Koroška 13, vsak dan od 7. do 14. ure do vključno 15. novembra 1962.

Informacije: telefon 27-33

DELAVSKA UNIVERZA KRANJ

razpisuje tečaj

ESPERANTSKA JEZIKA I. IN II. STOPNJE

Vpisovanje bo do vključno 15. novembra 1962 leta v Delavski univerzi Kranj, Koroška 13 (gimnazija, stranski vhod) od 7. do 14. ure.

Solnina za posameznika je 4.000 dinarjev in jo je treba vplačati pri vpisu.

Informacije: telefon 27-33

ZAHLAVA

Ob izgubi naše mame

FRANCISKE ZLATE

se zahvaljujemo vsem, ki so jo spremlili na zadnji poti, ji poklonili cvetje in vence in sočustvovali z nami.

Posebno se zahvaljujemo zdravstvenemu in strežnemu osebju kirurške klinike v Ljubljani, duhovščini, kolektivom podjetij »Uniforma« Kranj, dalje sorodnikom, znancom in sosedom.

Zalužoji sinovi in hčerke

mali oglasi • mali oglasi

prodam

Prodaj kravo, ki bo tretjič telila in je breja 5 mesecev. — Rehberger, Nova vas, Predvor 4444

4 prašiče po 40 kg prodam. — Vopovlje 14 / 4445

Prodaj vseljivo hišo. — Marjan Dolenc, Ljubno 51, Podnart 4446

Prodaj kravo, dobro mlekarico, s telikom — po izbiri. — Skofje-ljoka 33, Kranj 4447

Prodaj otroško posteljico. — Otoče 9 / 4448

Prodaj kravo in telico — telita v novembru. — Letence 1, Golnik 4449

Prodaj rabljeno pohištvo, hrastovo, za dnevno sobo in kuhinjsko — pleskano. — Sp. Brniki 6, Cerklje 4450

Prodaj kravo s telikom ali brez — po izbiri. — Velesovo 18, Cerklje 4451

Prodaj smrekove deske. — debeline 2,5 cm. — Tenetiše 12 / 4452

Ugodno prodaj mlin (električni), konja in mlatilnico — s presejalnimi napravami. — Toni Aljančič, Kovor 16 / 4453

Prodaj posteljico s spodnjimi vložki, psiho, komodo in mizo. — Huje 11 / 4454

Prodaj 6 tednov stare piske. — Franc Soklič, Selo 22, pri Bledu 4455

kupim

Kupim čevlarski stroj ali Sinter ali Pfaf. — Naslov v oglasnem oddelku 4456

Kupim 500 kg korenja. — Reševa 3, Kranj 4457

Kupim bika, 400 kg težkega. — Naslov v ogl. oddelku 4458

Kupim zlato za zobe. — Rupa 17, Kranj 4459

Kupim BMW Isotto. — Naslov v oglasnem oddelku 4460

ostalo

Sprejem 2 moška sestanovanja na stanovanje. — Naslov v upravi 4461

Denarnico z osebno izkaznico, izgubljeno na poti v Stražišče, vrniti na naslov v oglasnem oddelku 4462

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil

LEOPOLD OBLAK

vodja stiskalnice semen in član DS

Zadnjikrat se bomo poslovili od njega v četrtek

1. 11. 1962, na pokopališču v Predosljah pri Kranju.

Dobrega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

Tovarna rastlinskih olj in oljnih izdelkov
»Oljarica«, Britof pri Kranju

ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT

Po VIII. kolu republiške rokometne lige

Zakaj podcenjevanje?

Moštva v republiški ligi so se po kvaliteti igranja razdelila v tri jakostne skupine. Vrh so sedaj sestavljali štirje enakovredni klubi: Olimpija, Krim, Slovan in Mladost, srednji del naslednjih 5 moštev, dno pa Sentvid in Iskra. S predzadnjim na lestvici (Sentvidom) je v nedeljo igrala kranjska Mladost. Namesto da bi se Kranjčani na to srečanje temeljito pripravili in z izdatno zmago skušali popraviti slabi kolikor, so odšli v goste brez nekaterih najboljših igralcev. Kaj se je potem dogajalo zaradi te nerestnosti, ki meče slabo luč ne le na klub, ampak na ves gorenjski rokomet, nam prava jasno pove rezultat prvega polčasa, ki je bil 13:4 v korist domačinov. Z zmago, v katero pred tekmo ni nihče dvomil, bi bila kranjska Mladost po tem kolu na prvem mestu z dvema točkama prednosti, tako pa bo verjetno prezimila na nič kaj zavirljivem šestem ali sed-

mem mestu. Ena sama nepremišljena poteza je igralce Mladosti spravila ob ves ugled — podcenjevanje slabšega nasprotnika.

Zanimiva borba se je odvijala tudi na Kodeljevem med Slovanom in Krimom. Slovanovci so temeljito izkoristili prednost domačega igrišča, po godu pa jim je bila tudi mokra žoga in igrišče. Tako so Krimu praktično onemogočili osvojitve prvega mesta. — Olimpija, ki je imela v nedeljo prost dan, je zaradi teh nepričakovanih zapletov ostala na prvem mestu.

Tržič je svojim zmagam pripisal še eno. Od kola do kola se vidi, da postajajo vse boljše ekipa in da se trdno delo pod neizprosno roko novega trenerja Krašnarja iz Ljubljane že obrestuje.

Med streli je še vedno prvi Domink (Krim) s 56 zadetki, ki mu sledijo Ipavec (Ajdoščina) z 49, Orač (Piran) s 47, Vidovič (Tržič) s 45, Sever (Olimpija) z 42 itd.

Okrajno prvenstvo ZROP v streljanju

Kranjčani osvojili pokal v trajno last

V nedeljo je bilo na strelišču v Skofji Loki okrajno prvenstvo ZROP v streljanju z vojaško pištolo in malokalibrsko puško. Nastopilo je pet občinskih ekip s 40 tekmovalci.

Rezervni oficirji so streljali z vojaško pištolo z razdalje 25 m na silhuete. Ekipno je zmagala že tretjič zapored kranjska ekipa in tako osvojila pokal v trajno last. Rezervni podoficirji pa so se pomerili v streljanju z malokalibrsko puško na razdalji 50 metrov. Zmagala je ekipa iz Radovljice.

Rezultati: rezervni oficirji — vojaško pištola — ekipno: 1. ZROP Kranj 693 progov; 2. ZROP Jesenice 674 progov; 3. ZROP Tržič 591 progov; 4. ZROP Skofja Loka 579 progov; 5. ZROP Radovljica 511 progov.

Posamezno: 1. Zdravko Petrič (Jesenice) 192 progov, 2. ing. Stane Sekne (Jesenice) 188, 3. Svetelj Slavko (Kranj) 182 itd.

Rezervni podoficirji — malokalibrska puška — ekipno: 1. ZROP Radovljica 610 progov; 2. ZROP Skofja Loka 382 progov.

PRVENSTVO GORENJSKE NA JESENICAH

V nedeljo bo na Jesenicah mladinsko prvenstvo Gorenjske v namiznem tenisu za posameznike in dvojice. Na njem bodo lahko nastopili vsi registrirani igralci Triglava, Mladosti, Jesenice in društva Partizan, ki so prijavljeni pri odboru za namizni tenis OZTK. — P.

OSMRITNICA

Po kratki, mučni bolezni nas je za vedno zapustila naša ljubljenca, nenadomestljiva žena in mama

ANA BOŽIČKOVIČ roj. SENK

Na zadnjo pot jo bomo spremili v sredo, dne 31. 10. 1962, ob 15.30 izpred hiše žalosti na pokopališče v Predosljah.

Neotlažljivi mož Stane, sin Slavko, hči Betka in ostalo sorodstvo
Orehovlje, dne 29. 10. 1962.

Športni dan gimnazije

V petek so imeli kranjski gimnazijci športni dan, ki so ga izkoristili za atletsko tekmovalje. Nastopilo je blizu 400 dijakov in je bilo torej to tekmovalje eno najbolj množičnih atletskih prireditvev v letošnji sezoni na Gorenjskem.

V posameznih disciplinah so bili najboljši — 100 m: Pezdič 12,1; daljina: Mladenovič 575 cm; kroga: Nadižar 12,90; disk: Likozar 37,63 (prof. Azman 42,10 — nov gorenjski rekord); troskok: Pretnar 11,36; skok ob palici: Pretnar 295; 1000 m: Sekovanič 2:48,4 in hoja na 5 km: Ogizek 44,24. — Na tekmovalju so dijaki dosegli 10 novih šolskih rekordov. — I. S.

LESTVICA

Olimpija	7	6	0	1	204:93	12
Krim	8	6	0	2	156:83	12
Slovan	7	6	0	1	140:86	12
Mladost	8	6	0	2	178:147	12
Ajdovščina	8	5	0	3	139:108	10
Piran	7	4	0	3	146:118	8
Tržič	7	3	0	4	113:120	6
Svoboda	7	1	1	5	134:158	3
Gorica	7	1	1	5	89:202	3
Sentvid	7	1	0	6	94:169	2
Iskra	7	0	0	7	88:197	0

Najboljši športnik Gorenjske 1962

● Tudi v letošnji slavnostni številki GLASA, ki bo izšla za DAN REPUBLIKE, bomo objavili desetorico NAJBOLJŠIH GORENJSKIH ŠPORTNIKOV. Le-te bodo v nagradni anketi izbrali naši bralci. Tudi vas prosimo, da sodelujete pri izbiri. Morda vam bodo današnji izveščki o uspehih gorenjskih športnikov v marcu (prejšnje smo že objavili, kasnejše pa bomo v naslednjih številkah) v pomoč pri sestavljanju svojih predlogov, ki nam jih pošljite najkasneje do 22. novembra.

M A R E C

PETER LAKOTA

Lakota se je tudi v mednarodni smučarski areni dobro uveljavil. Posebno pomemben uspeh je dosegel na svetovnih študentskih zimskih igrah v Villarsu (Svica) s petim mestom v smuku in v alpski kombinaciji. Jannik je bil 25. — Če je bil prejšnji uspeh za Lakoto največji doslej, je takoj za njim prav gotovo drugo mesto na mednarodnih tekmah študentov za pokal Gilera (Courmayeur, Italija). — Sumi je pri moških postal letošnji prvak Gorenjske (Lakota ni nastopil), pri članicah pa Slava ZUPANČICEVA (Triglav).

Jugoslovanska hokejska reprezentanca (igralci Jesenic) je v Parizu premagala izbrano moštvo Francije z 8:4. Tri gole je za zmagovalce dosegel KLINAR, dva TISLER, po enega pa JAN, SMOLEJ in RAVNIK. Naj povemo še to, da so trije prvoimenovani hokejisti tudi zelo dobri nogometaši jeseniške enajstovice, ki je že večkrat osvojila naslov gorenjskega prvaka.

Na velikih mednarodnih smučarskih poletih v Kulmu, kjer je zmagal svetovni prvak Recknagel, je bil Blejčan JEMC 20, mladi Jeseničan ZAJC pa 27. — Zaje je letos osvojil tudi tretje mesto na dobro udeleženi mednarodni tekmi v Z. Nemčiji (Rupolding).

Član jeseniškega TVD Partijana STRAZISAR je bil izbran v jugoslovansko vrsto, ki se je v Sofiji in vajah na orodju pomerila z ustrežno ekipo Bolgarije. Strazišar je osvojil 11. mesto.

Triglavana Roman SELJAK in Gašper KORDEZ (oba sta tudi dobra tekača — atleti) sta na državnem prvenstvu v klasičnih disciplinah osvojila prvi dve mesti v teku na 50 km. Pri članicah je na 10 km zmagala REKARJEVA, pri mlajših mladinkah na 3 km pa Lidija PŠENICA (obe Mojstrana). — Jeseniški tekač KOBENTAR je imel največ uspeha v Ratečah, kjer je na tekmovalju za Isteničev memorial zavzel drugo mesto. Med tekmovalkami je zmagala Rekarjeva, med mladinkami pa znova PŠENICOVA.

Velik uspeh je kranjska namiznotenis ekipa dosegla 11. marca, ko je v Kranju osvojila prvo mesto v zvezni ligi. Najboljši igralec je bil TERAN, ki ga je premagal le Marković; pri ženskah pa sta bili neporaženi PLUTOVA in CADEŽEVA. — Na republiškem pozivnem turnirju v Celju je zmagal FRELJH pred TOMCEM, pri ženskah pa Čadeževa pred Plutovo (vsi Triglav).

Na državnem prvenstvu v krosu je presenetila Mira UDOVCEVA (Triglav) — sicer vratarica rokometne Mladosti — ki je med tekmovalkami osvojila četrto mesto v teku na 2000 metrov.

Grigorij BAKLANOV

Seženj zemlje

Roman objavljamo s privolitvijo založbe Obzorja Maribor, ki ga bo izdala v knjigi.

»Tudi zdaj je še vse polno olja,« se razveseli podporočnik. Nenavadno, nič se ni spremenilo! Se vedno hodijo na vežbe pozimi pri 40 stopinjah pod ničlo, ko zmrzuje olje v topovih pa baterijski poveljnik navzlic temu koraka na čelu v lahkih škornjih iz kromovine. In gojenci, ki so prišli naravnost iz šolskih klopi, so še vedno prav tako pretreseni spričo njegove nečloveške vzdržljivosti, saj ne vedo, da nosi v škornjih volnene nogavice, da si je prste zavil v časopisni papir in vrhu tega še v dvojne tople obužke... In še vedno imajo iste taktične vaje, za las podobne pravi vojni. Takrat smo prišli v vojno šolo s fronte, marsikaj smo videli in med taktičnimi vajami, ko nas predstojnik ni videl, smo poskušali naglo pokaditi cigareto. V Svetlovodsku je bila tudi reka, Mjata. R. Mjata je pisalo na zemljivih. Ob tej rečici, v skromnem grmičevju, smo postavili položaje. Generacije tečajnikov pred nami in za nami so si prav tako urejali položaje. Najbrž jih zdaj prav tako gradijo. In prav tako kot tedaj jaz, je prišel zdaj podporočnik v našo enoto. Toda kako, da je še tako mlad? Najbrž zato, ker je od mojega šolanja minilo toliko časa. Kaj vse je že za nami! Kilometri in tovarni! Zdaj je tudi mostičke že preteklost. Kako lahko je bilo reči pred vojno: niti za sovjetske zemlje se ne bomo umaknili. Tukaj je, prgišče naše sovjetske zemlje, in ne bomo se več umaknili. — Tako, poročnik, prevzemi vod. Tole so tvoji možje. Pančenko,« naglo pristavim, — ostane pri meni. In ne odstopi nikogar iz svojega voda, sicer ti bodo vzeli še Sajenka, poslednjega iz baterije. Telefonisti pridejo kmalu. Pobrli bodo žico. Njihov vodnik je bil z njimi. Radiotelegrafisti nam pripadajo po pravilo. Vendar nimamo

nobenega. Tudi radia nimamo. To boš moral urediti. Vzemi vendar grozdje, kmalu pridejo topovi in treba bo dalje. Zdi se mi, da je do fronte še daleč. Toda do noči jo bomo dohiteli. Jej, izkoristi prilžnost. Kasneje te bom poslal poiskat novo opazovalnico.

Potem pravi: »Hvala, tovariš baterijski poveljnik,« in vlijudno vzame jagodo. Ves čas strmi v moje hlače. Kaj neki jim manjka? Se sam jih pogledam in opazim na kolenu sesušeno kri. To gleda torej tako vznemirjeno. Za vraga, nerodna reč! Že zdavnaj bi jih moral oddati, potrebne so pranja. Razume se, da vidi vse v romantični luči. Slaba volja se me loteva.

Mimo nas — proti fronti, pa naprej proti fronti — se valijo tovarnjaki s priključenimi, poskakajočimi minometali. Mladi, dobro oblečeni vojaki sedijo na stopnicah. Tja, kamor smo se prebili, pošiljajo novo enoto. In s fronte, na tej strani ceste, med avtomobili in nami, vodijo po prahu ujetnike. Minometali se sklanjajo z avtomobilov, da bi jih bolje videli. Sedimo in čakamo. Ze razločujemo obraze, zagorele od vročine in sonca. S senc jim curi znoj. Goli vratovi. Hodijo v krdelih. Mladi, krepki, neugledni, nekateri z naočniki, majhni in visoki.

Z mnogih obrazov je utrujenost izbrisala vse drugo, nekateri so vznemirjeni kot ljudje, ki so pravkar ušli iz borge, z drugih se zrcali le strah. Uniforme so odpeli in čepice nosijo z dolгими ščitniki. Razogrevi, zaprašeni, črnatoli, svetloolasi, ostrženi na kratko in plešasti. Obuti v nizke škornje gredo v neubranem koraku ter se stiskajo drug k drugemu. Znoj, vročina, prah...

Od kolone priteče stražar in pridruže brzostrleko. Ovrtnik ima moker od znoja. Pod pazduhami ima vse do žepov temne kolobarje. Z rokami poprosi za pijačo. Ponudimo mu čutaro pa pije z dolгими požirki.

Ujetniki gredo mimo in nas postrani gledajo. Drugi namerno odmikajo poglede.

»Hvala, tovariš poročnik,« pravi vojak, ko se je odžejal. »Vročina mi je vzela glas.«

S pilotki si obriše ozojeni obraz. V čepico mu nadevamo grozdja. Se enkrat se zahvali in steče naprej. Ujetniki pa gredo, gredo brez konca. Mesencev jih ogleduje in nenavadni občutki mu sijejo iz oči. Četrto leto vojne. Privikati vidi fašiste.

Iz gruč ujetnikov nas nekdo kliče s prekrizanimi rokami nad glavo, kot bi nas hotel pozdraviti. Za trenutek se zaleškeče nasme-

jan, črnopolit obraz. Med čadasto modrimi nemškimi zagledamo zeleno romunsko uniformo. In potem zaslišimo, kaj kliče: rumanešti, rumanešti!

»Kaj še, mar dajemo zato medalje?« se čudi Sajenka.

Tudi sam ne razumem, kaj se dogaja. Tedaj odmakne Mesencev pogled od ujetnikov, kot da se je prebujil.

»Poglejte,« pravi, »stvar je v tem, da se je Romunija prenehala vojskovati... Sporčili so prek radia.«

Poglej, tako se kaže, kaj je novega v svetu! In nad glavami ujetnikov se še nekajkrat pokaže črnopoliti, oddaljujoči se, veseli obraz in izgine.

Vasin opazi, da stiska eden izmed Nemcev k prsim štiri velike konzerve. Stopi k njemu, mu molče vzame konzerve — to stori mirno kot vse, česar se loteva — in jih odnese moldavski družini.

Ujetniki so mimo, Vasin pa še vedno stoji. Moldavini mu nekaj pravi, Vasin, nizek in plečat, krepki prsi, ves v soncu, se smeji in odkimava z glavo. Ko se vrne, pripelje s seboj majhnega, petletnega fanta.

»Tole! Zamenjal sem!« se smeje.

Fantiček je oblečen v brezrokavno, nekoč belo, zdaj črno in na trebuščku raztrgano srajčico. Kratke, do kolena razcefrane hlače nosi. Zagorele, umazane, črne in gole noge s trdimi, majhnimi prstki stojijo v vročem prahu. Razmršeni, smolnati črni lasje so zaprašeni zgubili lesk. Toda obraz je nežen, oči so velike in žalostne, podobne črnim, vlažnim slivam. Spominjajo me na oči Parcvanije.

Pokličem ga k sebi in posadam na zdravo koleno. Sprva je boječ, vendar sem bil tudi sam nekoč petleten fantič in tako vem, kako ga bom pridobil. Izpa pasu potegnem bodalo s črno nožnico in mu ga dam. Nejeverno me ogleduje in vleče za ročaj, ko pa se iz nožnice prikaže široko rezilo, me pozabi. Gladim ga po laseh, ki bi jih laze postrgel kot počesal.

Po vojni bi rad imel sina, da bi ga lahko posadil na kolena, domače in toplo, gladil bi ga po laseh in mu o vsem pripovedoval.

Mimo prineženo novo skupino ujetnikov. Otrok mi sedi na kolenu. Med lasmi ga gladim po zmriseni, topli glavi, otrok pa se igra z mojim orožjem.

KONEC

Pionirska proizvodnja in „Sejem mode“

Sodobnost in praktičnost mladih

Nepričakovano! Niti učiteljski zbor niti člani pionirske proizvodne zadruge osnovne šole »Lucijan Seljak« iz Kranja se niso nadejali, da bodo v tako kratkem času skupnih prizadevanj dosegli tolikšno priznanje. Mladi proizvajalci so pred dnevi dobili veliko (zvezno) priznanje za svoje kvalitetne, sodobne in praktične izdelke.

Takole je bilo. V dneh med 13. in 20. oktobrom je bil v Beogradu »Sejem mode«. V glavnem paviljonu, v katerem so prikupne manekenke s svojimi modeli navduševale široke kroge potrošnikov, je bil tudi poseben oddelek, v katerem so imeli mladi svoj sejem otroških proizvodov in tehničnih izdelkov. Na ta sejem so bile povabljene pionirske proizvodne zadruge številnih šol iz vseh ljudskih republik. Iz Slovenije so bile povabljene tri osnovne šole, in sicer iz Bohinjske Bistrice, iz Ljubljane-Moste in osnovna šola »Lucijana Seljaka« iz Kranja. Spricho precejšnjih stroškov so se prireditve udeležili le mladi proizvajalci iz Kranja. Z razstavljenimi izdelki so osvojili simpatije obiskovalcev sejma in za svojo proizvodnjo prejeli diplomu za najboljše izdelke, ki jih odlikujeta sodobna oblika in praktičnost. Pionirska proizvodna zadruga je dobila tudi nagrado — fotoaparati. Nagrajenih bi bilo tudi nekaj posameznikov, a na žalost razstavljeni proizvodi niso bili označeni z imeni izdelovalcev.

DVA CILJA

Če gremo mimo tega, da mladi proizvajalci skrbijo za praktične in sodobne izdelke, moramo vsekakor omeniti dva cilja, ki jih ima pionirska proizvodna zadruga že omenjene šole:

- proizvodnjo usmeriti v takšne izdelke, ki jih na šoli doslej najbolj pogrešajo, in
- proizvodnja izdelkov, ki jih ljudje želijo, a jim jih redna industrijska proizvodnja ne nudi.

Delo mladih strojaških proizvajalcev je torej precej zahtevno. Vsega tega se doslej prav gotovo še ne bi mogli lotiti, če bi jim tudi šola sama ne dala potrebnih pogojev. V zadnjih dveh letih so investirali v tehnične delavnice (štiri) blizu dva milijona dinarjev, vsa sredstva pa pomenijo izredni dohodek šole. Sedanje izkušnje kažejo, da bodo obrestli bogate.

PIONIRSKA PROIZVODNA ZADRUGA — ŠOLA MLADIH UPRAVLJAVCEV

Krožkovna dejavnost je bila na šoli »Lucijana Seljaka« že nekaj let nazaj dokaj pestra. Prav nekdanji krožki pa pomenijo začetek sedanje proizvodne zadruge. Medtem ko so že v krožkih pionirji sami vodili svojo

dejavnost (seveda s pomočjo učiteljev in profesorjev), so imele številne razprave in delo samo za posledico, da so letos 17. aprila ustanovili zadrugo. Na ustanovni skupščini so mladi proizvajalci sprejeli in potrdili poslovna pravila zadruge, izvolili centralni delavski svet, večino obratnih svetov in upravni odbor. Podobne samoupravne organe so imeli sicer že tudi prej, vendar

po krožkih, ki pa so bili povsem drugačnega oblika dela.

Mladi upravljalci so doslej odlično opravili svoje naloge. Lani so se sicer nekoliko preveč ukvarjali z delitvijo dohodka. Res je, da so dobiček namenili za skupni izlet, ki pa se ga niso vsi udeležili. In tisti, ki niso šli na pot, so zahtevali za svoje delo denar. Nekateri so sicer že dobili nekaj od svojih zahtevkov, drugi pa so še vedno ostali praznih rok. Letos bodo glede tega zadevo obravnavali drugače. Izlet seveda ne bo izostal, zato pa bodo sredstva v prvi vrsti namenili za nove potrebe zadruge in šole same. Samoupravljanje gre torej tudi med mladimi pravzaprav med najmlajšimi, pravo pot.

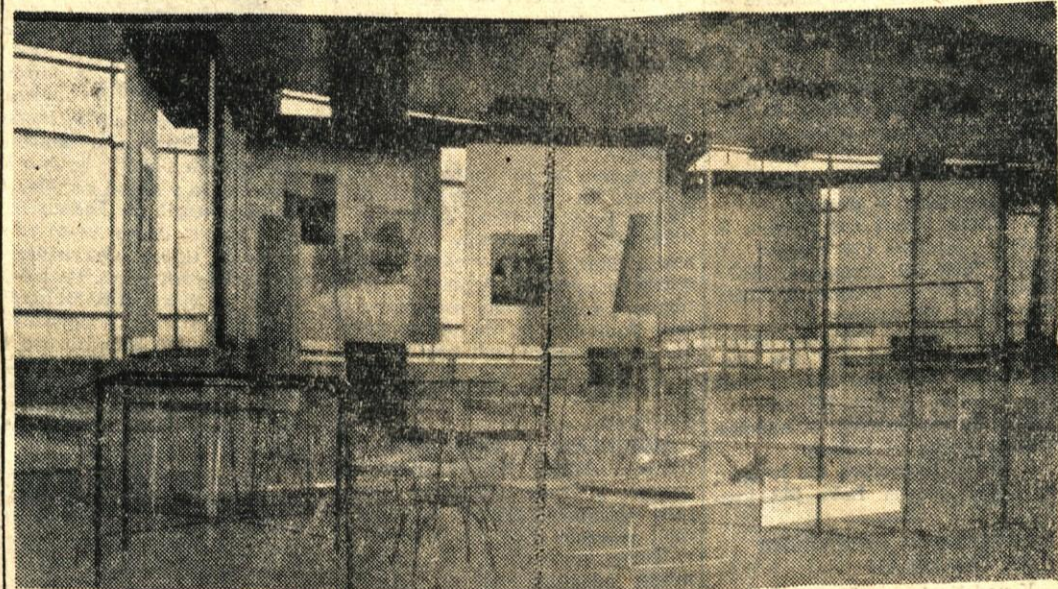
ŠEST OBRATOV

Če smo že zapisali, da v pionirski proizvodni zadrugi obstajajo tudi obratni sveti, naj še zapišemo, kakšne obrate imajo mladi proizvajalci. Med

vsemi je doslej najpomembnejši kovinarski, zlasti še, odkar je izpopolnjen tudi z galvaniko (nikljanjem). V tem obratu izdelujejo stojala za rože, servise mizice, stenske knjižne police, najrazličnejše predmete za potrebe šol (zidna stojala za učilnice, stojala za slike in zemljevide za kabine, stojala za reliefe, panoje za šolske razstave), električne svetilke raznih vrst in podobno. Po naročilu izdelujejo balkonske ograje, železne mreže za kletna okna, športne naprave in drugo. Okoličano so zlasti dobrodošle številne usluge, ki jih lahko opravijo v omenjenem obratu.

Posebnost mladih kovinarjev je sodelovanje z večjimi gospodarskimi organizacijami. Za kranjski »Kovinar« nikljajo nekatere sestavne dele, za škofjelški »Motor« pa vijake.

Naslednji obrat, ki ima že dolgo tradicijo, je fotooddelek. Izdelali so že številne razglednice. Prav te dni pa so izdelali obširnejšo kolekcijo osnutkov za no-

Razstavljeni izdelki pionirske proizvodne zadruge osnovne šole »Lucijan Seljak« iz Kranja na sejmu otroških proizvodov in tehničnih izdelkov v Beogradu

Tehnični pouk in proizvodna dejavnost sta med seboj v tesni povezavi

voletne čestitke. Uspeh verjetno ne bo izostal, sicer pa moramo počakati, kakšna naročila bodo »zaključili komercialisti«.

Zadruga ima nadalje še knjigovodski obrat (izdeluje po naročilu modelarsko-brodarski obrat (letos je začel s serijsko proizvodnjo igračk - čolnov in ladij), slaščičarski obrat (čeprav bi imel odlične pogoje za promet v sodelovanju s šolsko mlečno kuhinjo, deluje le občasno), bolj ali manj v razvoju pa je še vrtnarski obrat (na 2 ha bodo mladi vrtnarji proizvajali za potrebe parkov in podobnih nasadov lepoticno grmovje in cvetlice trajnice).

In perspektiva? Če sedaj razmišljajo, da bo verjetno kmalu potrebno v proizvodno dejavnost vključiti tudi dekliške ročne izdelke.

PROMET V STEVILKAH

Zadruga nima samo samoupravnih organov, temveč ima organizirano tudi računovodstvo, in to tako, kot je treba. V banki imajo mladi proizvajalci svoj račun, vsak obrat pa ima svoje konte. Računovodja ima na račun proizvodnje in uslug precej dela. Od aprila do oktobra so imeli vsi obrati okoli 300.000 dinarjev prometa. Na žalost pa imajo tudi mladi proizvajalci težave z dolžniki, med katerimi imajo za okoli 100.000 dinarjev neporavnani računi.

Mladi proizvajalci imajo že sedaj težave tudi z naročili. Le-teh je vedno več in imajo svoje zmogljivosti oddane že za dva do tri mesece vnaprej. Proizvodnjo bi sicer še lahko nekoliko razširili, če bi imeli na razpolago več delovnih prostorov, vendar pa nekoga večjega obsega proizvodnje tudi že zaradi same šole ne sme biti. Pravila zadruge namreč

predvidevajo, da vsak njen član lahko dela tedensko največ štiri ure.

VSESTRANSKE KORISTI

Skoraj odveč bi bilo poudarjati po vsem opisanem, kakšne koristi prinaša proizvodna dejavnost šolskega otrokom. Ker pa se ponekod podobnih oblik dela še vse preveč izogibajo in na proizvodnjo mladih gledajo s precejšnjim neupanjem, je vseeno prav, če v nekaj besedah zapišemo, kaj proizvodna zadruga lahko da šoli. S proizvodnjo omogoča šoli boljše pogoje za delo. Pri tem mislimo predvsem na sredstva, ki so potrebna za ureditev tehničnih delavnic za današnje reformirane šole ne moremo več zamisljati. Čeprav je ta pouk v sedanjem razvoju morda najaktualnejši, je po našiholah še dokaj slabo razvit in številne pomanjkljivosti občutijo tudi na šoli »Lucijana Seljaka«. Proizvodna zadruga nadalje vzgaja pionirje v bodoče samoupravljalce, jih usmerja v poklice in prenekate, jim daje osnove za poklic, za katerega se odločijo, ko zapustijo osnovno šolo.

- Morda bo spet kdo očital: lahko je dajati za vzor šolo, ki ima nove prostore, ki dajejo za delo povsem drugačne pogoje kot številna dotrajana šola, s katero se posloja. Nekaj resnice je v tem, vendar le majhen delček. Takšne ali drugačne oblike proizvodnje bi se lahko lotili povsod. Čeprav bi bili začetki skromni, bi vendar z vztrajnostjo na račun sredstev, ki bi jih dajala proizvodnja, hitreje ustvarjali boljše pogoje za delo šol, kot jih v mnogih primerih imajo danes.

BOGDAN FAJON

BODICE

• Marjana mi je že nekajkrat izjavljala z zadovoljstvom povedala: »Danes sem pa imela srečo. Kruh sem že dobila.« In menda je res, saj sem mu prinesel veliko mlečno

da moraš v Kranju marsikdaj imeti srečo, da prideš do kruha. Toda to ni nič. Pred dnevi sem imel jaz še večjo srečo! Dobil sem kamen, in to nikjer drugje, kot v štrci kruha, ki sem ga kupil v pekarni na Primskem v Kranju.

• Bil sem pri sosedovih na obisk. Triletni fantek je imel pravo slavnostno pojedino. Kako tudi ne, saj sem mu prinesel veliko mlečno

čokolado. Od vrha čela pa do konca prstov se je že napacal s čokolado, ko je nenadoma zatulil, kot bi mu jezik odrezali. Sicer pa ni bilo dosti slabše, saj se je fant res lahko ustrašil, ko mu je pod zobe prišel precej velik kos stekla. Lepa reč, sem si mislil, zdaj že čokoladarji kooperirajo s steklarji.

• Kar žal mi je, da moram zapisati, da smo z enakopravnostjo še

vedno marsikdaj s poti. V Kranju je ta ugotovitev še zlasti pogosta. Poglejte, pred dnevi sem šel v kino Storič. Vrata za vstop v dvorano so se odprla ob 18.10, in to samo za polovico vstopnice. In glej ga šmental šmental! Zato, ker je bila že precejšnja zamuda, sem bil jaz in vsi ostali ob filmski tehnik. Tako sem pomislil, le zakaj so nekateri videli tudi tehnik, drugi pa ga nismo, čeprav smo morali vsi pri blagajni za vstopnice odšteti enake denarce. Končno pa še dobro, da odprejo vsaj polovico vrat. Predstavljajte si, če bi odprli dvojne vrat do kraja — kot pravimo, in za vstop v dvorano so dvojna vrata — bi bili obiskovalci kino predstav lahko prezgodaj v dvorani in bi jim morali pokazati še kakšno reklamo več. Reklama bi bil pravzaprav napis: »Prihajate točno k predstavi. Pravice do naših zamud pridržane!«

• Danes zaključujemo s pomembno akcijo — z mesecem prometne varnosti. Mislim, da smo se v tem času vsi, od pešcev pa do najtežjih kamionov, kar najlepše obnašali na cestah. Seveda pa brez izjem ne gre.

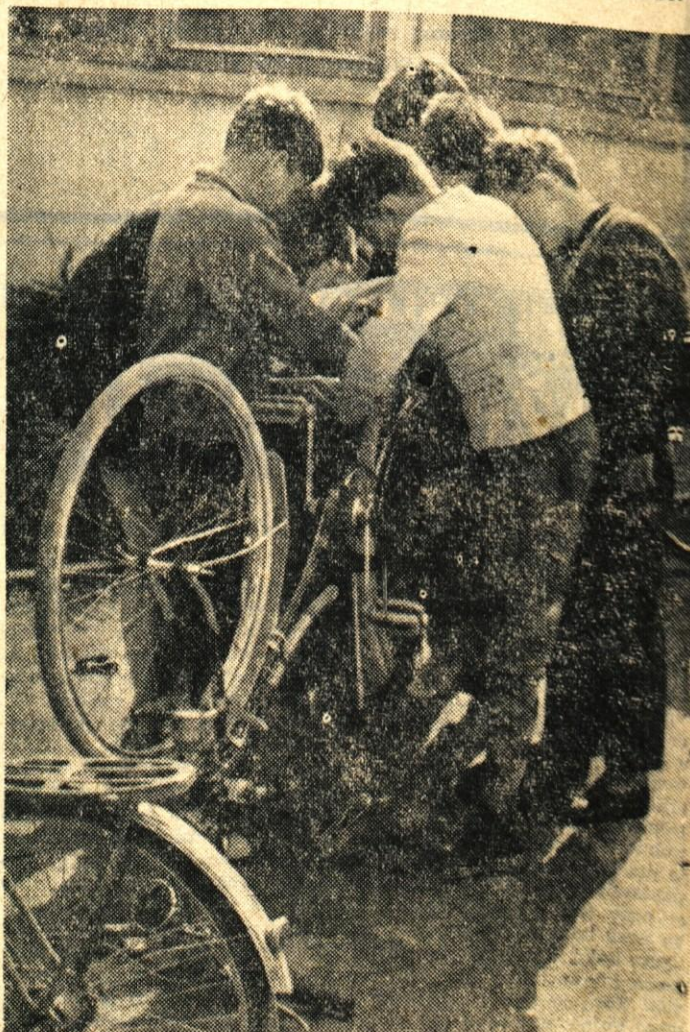
• V Kropi menda čakajo, da bodo razne cestnovarnostne naprave izpopolnjene do zadnjih možnosti. In ko bo to, bodo tudi v Kropi urejene cestnoprometne zadruge. Končno pa imajo Kroparji prav. Zaradi nekaj domačinov in »pešičev« vsakeletnih turistov, res nima smisla, da bi imeli tudi v Kropi prometne znake, kakršne imajo povsod drugod. Pa če bi jim jih tudi kdo dal, je vprašanje, če bi se našel kdo, ki bi vedel, kam je treba postaviti kakšen znak. Dosedanje izkušnje slabo kažejo, sicer ob cesti Lancovo-Radovljica, ki je tudi v kropskem predelu, ne bi imeli tam, kjer je desni ovinček, prometni znak — dvojni ovinček, prvi levo. — Kroparji, počakajte na najpopolnejše semaforje, na televizijsko kontrolo križišč in podobno — do takrat pa vsaj poskrbite, da bo čimveč nesreč.

Do prihodnjic na svidenje
Vaš Bodičar

• Da ne bi bil preveč dolgočasen, se bom lotil še ene na račun prometa oziroma prometnega znaka v sili. V Gorenji vasi v Poljanski dolini so turistični delavci res naduse prizadevali. Za boljše orientacijo so za goste preskrbeli velike

zemljevid z vsemi podrobnostmi Poljanske in Selške doline. Toda v vasčani vsaj sedaj spregledali napake prava škoda, ker so ga tam nabili. In da bi bila zadeva še bolj na napačnem mestu, so zemljevid nabili nasproti prometnega znaka,

Smotrna tehnična vzgoja in sodelovanje v pionirski proizvodni za drugi usposabljalata mlade tudi za praktična dela